Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...нвайн 1921 оной ...ын 21-нээ гарана. | № 139 (18462) | 1990 оной июниин 17, воскресени | Сэн 3 мүн.

РСФСР-эй Верховно Соведэй сесси

...ПРАВИТЕЛЬСТВЫЕ ХЭН ТОЛГОЙЛХОБ?

...Верховно Соведэй ... түрүүшын шата ... гаршаа горитой ал... гэжэ үнгэрһэн хоёр ... Палатануудай ... һунгагдаа, ... комиссинууд бо... ... бүридхэгдэнэ. ... хэлэхэдэ, парла... ... дүй дүршэлтэй, ... боложо байна. ...15-да палатануудай ... хамтын заседани ... депутадууд РСФСР-эй ... Соведэй Тү... ... һунгаха шухала ... зүбшэн хэлсэжэ ... байгаа. Правительст... ... толгойлһоноо рес... ... гүйсэдхэхы за... ... бэелүүлгэ, ... Россин Федерациин ... Соведэй баталан ... болон тог... ... саг дары ашаг ... бэелүүлгэ ехээр ... байһаниинь бултан... ... ой.

... шиидхэхын ... дахин бэшэ, харин ... хэмжэжэ үзэхэ хэ... ... парламентаринууд ... гүй. Мүнөөнэй ... Россин прави... ... толгойлогшо ямар ... байхаб? Гү... ... ажал ябуулагшадай, ... ажахын хүдэлмэ... ... дундаһаа хэниинь ... харюуса... ... хоёр асуудал депу... ... заседа... ... табигдаһан байгаа. ..., Пермиин гүрэнэй университедэй декан:

— Премьер хүн арадай ажахын асуудалнуудые гүнзэгыгөөр ойлгохо, ехэ юумэ мэдэхэ зэргэтэй. Манай экономикын хүшэр хүндэ байдалда ороод байхада, тэрэ хүтэлбэрилхы, ажахы эрхилхэ ажал ябуулгын талаар ехэ дүй дүршэлтэй байха зэргэтэй. Юундэб гэбэл, һуража байха саг үгы, хүдэлхэл хэрэгтэй.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Л. А. Воронин болон РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. В. Власов мэтын мэргэжэлтэд съездын ба парламентын зохёоһон программануудай үндэһөөр хүдэлжэ эхилхээр бэлэн байха бээ гэжэ һананаб.

М. Б. Мукубенов, Хальмагай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо:

Интернационализм, ехэ юумэ мэдэхэ, политическэ талаараа ехэ мэдэсэтэй, ажалша бэрхэ байлга — иимэ гол шэнжэ шанар хэрэгтэй.

Россин Федерациин ерээдүйн түрүүлэгшын кандидатура тухай хэлэхэ болоо һаа, хүүшанай хэмжүүрээр — А. В. Власов, харин эрид шууд хандасын талаар М. А. Бочаров таараха гэжэ һанагдана.

С. Н. Бабурин, Омскын гүрэнэй университедэй юридическэ факультедэй декан:

— Хүтэлбэрилэгшэ гүнзэгы бодомжотой, республикые хүшэр хүндэ байдалһаа гаргаха программа тодорхойгоор хараалжа шадаха, эмхидхэлэй ехэ арга шадабаритай байха зэргэтэй гэжэ тоолоноб. Булта кандидадуудые һайн мэдэхэб гэжэ хэлэхэ аргагүйб. Тиимэһээ кандидатура тушаа харюусажа шадахагүй байнаб. Хэлэһэн үгөөрнь, асуудалнуудта үгэһэн харюунуудаарнь бодожо үзэхэ бээб.

Палатануудай хамтын заседаниие нээһэнэй һүүлдэ этигэмжэ түлөөлэлгэнүүдыень болюулха тухай республикын Министрнүүдэй Соведэй мэдүүлгые РСФСР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ Б. Н. Ельцин уншаба. Депутадууд тэрэниие анхаралдаа абаа.

Удаань түрүүлэгшээр һуугша РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын тушаалда гурбан кандидатура дурадхаба. Эдэ хэд бэ гэбэл, барилгын ба архитектурын асуудалнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй комитедэй секретарь М. А. Бочаров, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. С. Силаев ба эрдэм ухаанай, арадай һуралсалай, соёлой ба хүмүүжүүлгын талаар СССР-эй Верховно Соведэй комитедэй түрүүлэгшэ Ю. А. Рыжов гэгшэд болоно.

Эдэ нүхэд өөһэдынгөө программа тухай хөөрэжэ үгөө.

Манай арадай ажахын бүхы гол һалбаринуудта минии программа хабаатай байха гэжэ М. А. Бочаров мэдүүлбэ. Хүшэр хүндэ байдалһаа манай общественные гаргаха арга олгохо, тэрэнэй тогтонижонги байдал хангаха түсэбүүд болоно. Дэлгүүрэй гүримшүүлагдадаг харилсаануудта ажахые оруулха экономическа залан сэхэ реформо гол һуури эзэлнэ. Правительствын үдэр бүриин ажал ябуулгатай таарүүгаар реформо бэелүүлэгдэхэ зэргэтэй. Мүнгэнэй ба эд бараанай тэнсүүриие хангаха, гүримшүүлагдадаг дэлгүүр байгуулха зорилгонууд шиидхэгдэхэ ёһотой.

Өөрынгөө программын гол шатанууд дээрэ тогтоходоо, түбэй правительствын программаһаа нилээн ондоо юм гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Тэрэнэй һанамжын ёһоор, правительствын программа Россин, илангаяа промышленна хото городууд болон хүдэлмэришэн ангиин аша түһые хохидуулна. Хэрбээ СССР-эй правительствын программын аяар ерэхэ жэлэй январиин 1-һээ бэелүүлэгдэжэ эхилхэ байгаа һаань, дурадхагдаһан программа баталан абтаа һаа, 30 үдэрһөө бэелүүлэгдэжэ эхилхэ, 500 үдэрэй туршада бэелүүлэгдэхэ ёһотой.

Правительствын ерээдүйн ажал ябуулгада хүнэй аша туһа, тэрэнэй эрхэнүүд ба һуудал байдал, ажаллаха ба һураха талаар адли арга боломжонууд гол анхаралда байгаа һаа, амжалта түйлагдаха гэжэ И. С. Силаев тэмдэглэбэ. Мүнөөнэй шатын гол зорилгонууд тухай хэлэхэ зуураа, шэнэ союзна хэлсээнэй үндэһэ һуури дээрэ Россин Федерациие шэнэдхэхэ гээшэ шухала гэжэ тэрэ онсолон зааба. Тус хэлсээн хадаа республикын экономическа бэеэ даанхай байдал хангаха ёһотой. Үйлэдбэрилэгшын экономическа талаараа бэеэ даанхай байлга Россин экономическа дулдыданги бэшэ байдалай үндэһэ һуури болохо зэргэтэй. Дэлгүүрэй харилсаануудай асуудалнууд дээрэ тогтоходоо, дэлгүүртэ шэлжэн орохо үедэ хүнүүдэй һуудал байдал муудаха ёһогүй, энээнэй тулада социальна хамгаалгын хэмжээнүүд хараалагдаха зэргэтэй гэжэ онсолон тэмдэглэбэ.

Ю. А. Рыжовой түрүүлэгшээр һунгагдахаяа арсаһаниинь бултэндэ хүлеэгдээгүй ушар болобо. Этигэл найдал үзүүлһэнэйнь түлөө баяр баясхалан хүргөөд, Верховно Соведэй гү, али Россин правительствын дэргэдэ ажал ябуулгын тон шухала асуудалнуудаар шэнжэлэгшэдэй дулдыданги бэшэ бүлэг байгуулхые тэрэ дурадхаа. Иимэ бүлэгэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хэбаадахаар бэлэн байһанаа мэдүүлээ.

Кандидатурануудые зүбшэн хэлсэһэнэй удаа нюусаар дуугаа үгэлгэ үнгэргэгдэбэ.

Тоололгын комиссиин түрүүлэгшэ тэрэнэй дүнгүүдые соносхобо: И. С. Силаев — 119, харин М. А. Бочаров — 86 дуу абаһан байба. Тиигэжэ тэдэнэй нэгэниинь шье хэрэгтэй 120 дуу абаагүй дээрэһээ һунгагдаагүй.

Богонёор зүбшэн хэлсэлгын һүүлээр түрүүшын шатада эгээл олон дуу абаһан кандидадые РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр һунгаха шиидхэбэри түрүүлэгшээр һуугша дурадхаба. Энэ хүн хадаа олохон асуудалнууд тушаа өөрын һанамжатай, шэнэ тушаалда бэелүүлжэ боломоор олохон дурадхалнуудтай, ехэ ажалша хүн юм гэжэ тэрэ тайлбарилжа үгөө.

Электронно техникын туһаламжаар нюусаар дахинаа дуугаа үгэхэдэнь, кандидадай түлөө 163 депутат дуугаа үгэһэн байба. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын тушаалда Иван Степанович Силаевые томилхо тухай тогтоол РСФСР-эй Верховно Совет баталан абаба. Тэрэ 1930 ондо Горьковско областиин Бахтызино тосхондо түрэһэн. Казаниин авиационно институт дүүргэһэнэй һүүлээр 20 жэлэй туршада Горькиин С. Орджоникидзиин нэрэмжэтэ авиазаводто мастерһаа эхилээд, директор хүрэтэр хүдэлһэн байна. Хэдэн жэлнүүдэй туршада СССР-эй Авиационно промышленностиин министр, һүүлдэнь СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо байгаа.

Удаань депутадууд Россин Федерациин Гүрэнэй гол арбитрай тушаалда кандидатурые зүбшэн хэлсэв. Энэ тушаалда Н. П. Зарубин дахин томилогдобо.

Энээгээр РСФСР-эй Верховно Соведэй сессиин хүдэлмэриин түрүүшын шата түгэсэһэн байна. Июниин 16-да Россин Федерациин Арадай депутадуудай нэгэдэхи съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

(ТАСС).

СЕКРЕТАРЬНАРТАЙ УУЛЗАЛГА

Июниин 15-да партиин обкомдо КПСС-эй XXVIII съездын делегадууд, партиин обкомой нэгэдэхи секретарь Л. В. Потапов, партийно-эмхидхэлэй, кадрнуудай хүдэлмэриин таһагые даагша В. Р. Булдаев гэгшэд Улаан-Үдэ хотын партиин райкомуудай, партийна эхин организацинуудай секретарьнуудтай уулзаба.

Энэ уулзалгые партиин обкомой нэгэдэхи секретарь Л. В. Потапов нээжэ, суглараагшадые һанаһан юумэеэ хэлэхыень, дурадхалнуудые оруулхыень уряалаа.

Нэн түрүүн Буряадай эрдэмэй түбэй парткомой секретарь Н. И. Ленскинов үгэ абажа, ехэ удха шанартай үйлэ хэрэгүүдэй болохоёо байһые тэмдэглээ. Россин партконференци боложо, удаань тэрэ партиин съезд болохо байна. Мүнөө үедэ парти ехэ хүндэ хүшэр байдалда оронхой. Энэнь мэдээжэ гээд тэрэ хэлээ. Саашань КПСС-эй Генеральна секретарь тухай хэлэхэдээ, Президентын Генеральна секретариин тушаалнуудые нэгэ нюур эзэлжэ болохогүй тухай хэлээ. Генеральна секретарь ондоо хүн байха ёһотой. Тэрэнэй һанамжаар мүнөө үедэ энэ тушаалда таараха хүн гэхэдэ, А. Н. Яковлев болоно.

Тэрэшэлэн Ленскинов партийна эхин организацинуудай үүргэ дээшэлүүлхэ тухай тогтоо. Тэдэнэй эрхэнүүдые үргэдхэхэ хэрэгтэй. Партиин райкомой өөрын тоосоотой байгаа һаань, парторганизацинуудта ехэ һайн байха һэн. Тэдэнэр үүргэеэ дээшэлүүлхэ байгаа. Харин мүнөө партиин райкомууд юу үгэхыень хүлеэгээд һууха баатай болоно. Иимэ тоосоогүй байхадаа, райкомууд бэеэ даанхай бэшэ байна ха юм. Тоосоотой болоходоо, тэрэнээ өөрөө хубааха байна. Мүнөө хүдэлмэришэд ехэ мүнгэ олоно. Энээнһээ партиин түлбэридэ ехэ мүнгэн ороно. Энэ шалтагһаа партиһаа гараха зон олон. Партиин гэшүүнэй түлбэриие партийна областной конференци дээрэ абтаһан 2,5 процентһээ ехэ болохогүйе тэрэ дурадхаа.

Удаань үгэ абаһан КПСС-эй Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретарь А. К. Малиновский политическэ партинууд тухай хуули абахые дурадхаа. Юуб гэхэдэ, мүнөө үедэ олон партинуудай бии боложо байһан үедэ энэ ехэ шухала. Политическэ партинууд лэ засагтай байна ха юм. Мүн партиин обкомой аппарадай байгуулалтаяа ехэ удаанаар гүримшүүлжэ байһые тэмдэглээ. Энэ хадаа партийна эхин организацинуудай хүдэлмэридэ муугаар нүлөөлнэ. Аппарадай байгуулалтые съездһээ урда тээ хубилгажа, туршаха байгаа гэбэ. Партиин ямараар нэрлэгдэхэ тухай һанамжаяа хэлэхэдээ, коммунистнуудай һанамжаар Коммунистическэ парти гээд үлэхэ ёһотой гэбэ. Съездын зүбшэхэ зүйлнүүдые хаһалгые шадаал һаа түргэнөөр үнгэргэхые делегадуудта захиба.

Шэлэй заводой парткомой секретарь И. В. Осколков үгэ хэлэхэдээ, коммунис үзэл сурталай түлөө тэмсэгты гээд делегадуудта захиба. КПСС-эй үүргэ хадаа хүтэлбэрилхы үүргэ байха ёһотой. Мүн баһа партийна эхин организацинуудай үүргэ, эрхэнүүдые дээшэлүүлхэ тухай заатагүй хэлэхыень депутадуудта зааба. Партиин Устав соо партийна организациин секретариин статус тухай асуудал оруулагдаха ёһотой.

— Партиин ЦК-гай, гүрэнэй абтаһан шиидхэбэринүүд ажабайдалда боложо байһан үйлэ хэрэгүүдһээ ходол гээгдэнэ. Жэшээлхэдэ, эдеэ хоолой продуктнуудай сэн нэмэхэ тухай. Энэмнай хүнүүдые яаха аргагүйгөөр хүлгөөгөө ха юм. Иимэрхүү шиидхэбэри абахын урда тусхай бюллетень гаргажа, партийна организацинуудта эльгээдэг байгаа һаань ехэ һайн байгаа. Бидэ хүнүүдтэй хөөрэлдэхэ, ойлгуулха, бэлдэхэ байгаабди. Хоёрдохинь, партийна мүнгэн тухай. Энээнэй хаана ошодог, хэды шэнээн байһан тухай хүн мэдэнэгүй. Энээнһээ боложо элдэб хөөрэлдөөн гарана, һүүлшынхинь гэхэдэ, ороной байдалай иимэ муу болоһоной түлөө харюусалгатай хүтэлбэрилэгшэд харюусаха зэргэтэй, — гээд авиационно нэгэдэлэй парткомой секретариин орлогшо А. В. Прокопьев хэлэбэ.

Прибор бүтээлгын нэгэдэлэй парткомой секретарь С. В. Соляник үгэ хэлэхэдээ мүнөөнэй байдал олон коммунистнууд ойлгохоёо болёод байна гэбэ. Булта социализм, коммунизм байгуулхын түлөө оролдообди. Теэд мүнөө хайшаа дабшахамнай гээшэб? Коммунистнууд тухай муугаар хэлэхэ ушар хэблэлдэшье бии. Ороной мүнөөнэй байдалай түлөө коммунист гэмтэй гэхэшье хүнүүд олон. Үгээ үргэлжэлүүлхэдээ, тэрэ партиин обкомдо хубилган шэнэдхэлгын удаанаар хэгдэжэ байһые тэмдэглээ. Партиин ветерануудай бэшэгтэ эли тодо харюу үгтөөгүй. Худалдаа наймаанай министрэй хэрэгые шалгаха комиссиин байгуулагдаһан тухай хэблэлдэ мэдээсээгүй. Тэрэшэлэн Соляник олон партиин бии болоод байһан мүнөө үедэ хүдэлхэ өөрынгөө онол аргануудые парти олохо байгаа гээд дурадхаба.

Үгэ хэлэһэн үйлэдбэриин «Бурятферммаш» нэгэдэлэй парткомой секретарь П. А. Мишутченко партиин XXVIII съезд дээрэ хоёр элидхэл байха ёһотой гэһэн дурадхал оруулба. Нэрлэбэл, КПСС-эй гадаадын ажал ябуулга болон парти доторой ажабайдал тухай. Партийна мүнгэ гаргашалга тухай мэдээсэлэй хэгдэдэггүй, партийна организациин статус тухай үшөө дахин тогтоо.

Геолого-физическэ экспедициин партийна организациин секретарь Ю. П. Гусев партиин холын хараата зорилгонууд, тэдэниие бэелүүлхэ харгы замууд тухай тогтоо. Олон шиидхэбэри, тогтоолнууд абтана. Теэд тэдэнэй олониинь бэелүүлэгдэнэгүй. Демократическа, марксистска платформонууд тухай, минии һанахада, манай парти өөрынгөө һанамжа хэлэхэ ёһотой байгаа. Һүүлэй үедэ һайн лозунгнууд үгы боложо байна. Съезд дээрэ марксизм-ленинизмын институт тухай хөөрэлдөө хэхэ байгаа. Тэрэ муугаар хүдэлнэ. Мүнөө үедэ оромнай засаггүй болоод байна. Президент хоёр тушаал эзэлхэ ёһогүй. Манайшье эндэ засаг үгы. Соведүүд үүргэеэ үшөө дүүргэнэгүй. Юумэн хубилаагүй, тэрэл зандаа байһаар. Хаа хаанагүй журам муудаа, ажалша коллективүүдэй соведүүд захиргаантаяа үгэеэ ойлголсоногүй, хүнүүдэй оюун сэдьхэлшье муухай болоо. Хэблэлдэ, телевизортэ юу харуулнаб даа. Энээн тухай съезд дээрэ хэлсэхэ хэрэгтэй. Эндэ «Молодежь Бурятии» газетэ тухай онсо хэлэхэ хэрэгтэй гэбэ. Юуб гэхэдэ, энэ элдэб юумэн бэшэгдэнэ. Залуушуулые һайнда һургаха юумэн бэшэ. Саашань тэрэ хэлэхэдээ РСФСР-эй Компартиин нэгэдэхи секретариин тушаалда КПСС-эй Астраханска обкомой нэгэдэхи секретарь Н. И. Дьяковые һунгахые дурадхаа.

Авиационно нэгэдэлэй парткомой секретариин орлогшо Е. Н. Дятлов партида харша элдэб бүлэгүүдтэ шанга сохилто үгэхые уряалаа. Хуули, засаг байха, юу хүлеэнэ гээшэбибди? Тэрэ партиие территориальна гүримаар байгуулхые буруушаажа, үйлэдбэриин гүримые дэмжэжэ байһанаа мэдүүлээ. Юуб гэхэдэ, үйлэдбэри дээрэһээ партийна организацинуудые үгы хээ, тэдэнэр огто үгы болошохо гэбэ. Партийна организацинуудай байдал һайжаруулхые дурадхаа. Эдэбхитэй коммунистнуудые урмашуулха мүнгэн үгы. Заводой директор Кравцов тэрэниие үгэнэгүй. Тэрээнһээ байха тэрэнэй зүгһөө партийна организациие тоохогүй ябадал гарана. Парткомой гэшүүн байгаад, заседанидань ябадаггүй, тэрэниие олохоньшье бэрхэтэй байдаг гэбэ.

Партиин Железнодорожно райкомой секретарь К. Е. Бугдашкина үзэл сурталай хараа шэглэлнүүдые партиин зохёохо байһан тухай хэлээ. Энээниень партиин Советскэ райкомой секретарь Г. А. Айдаев дэмжээ. ЛВРЗ-гэй парткомой секретарь А. Я. Пиядин үгэ хэлэхэдээ коммунистнуудай оруулһан дурадхалнуудта харюугай үгтэдэггүй байһые тэмдэглээ.

Уулзалгын түгэсхэлдэ партиин обкомой нэгэдэхи секретарь Л. В. Потапов тобшолол хэжэ, асуудалнуудта харюусаа.

Энэ уулзалгада КПСС-эй обкомой секретарьнар К. Н. Албашеев, Л. Ч. Нимаева, обкомой харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд хабаадаа.

М. САНГАЕВ,
манай корр.

Мүнөөдэр — Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр

ТАБАН ЖЭЛ: *ажалай түрүүшүүл хөөрэнэ*

...РЭЭДҮЙДӨӨ ...АЙДАНАБДИ

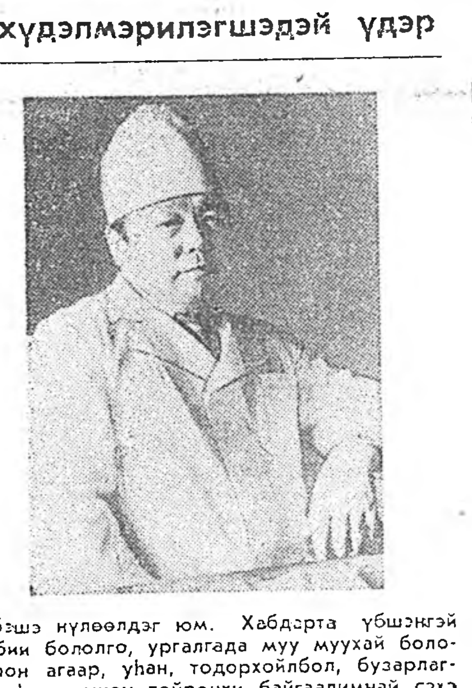

...врачнууд ажалайнгаа намтарые ад... ...эхилдэг бэшэ аалди даа, һур... ...институт, районно гү, али хүдөөгэй ... больница... Эндэһээл саашанхи ... илгаржа эхилдэг. Нэгэн бүхы ... хүдөөдэ хүдэлдэг, нүгөөдэнь ша... ... дээшээ һуража, мэргэжэлээ дээ... ... хото городто ажалладаг боло... ... энэ һүүлшынь бүлэгтэ ороно гээ...

... мединститут 1964 ондо дүүргээд, ... АССР-эй Тарбагатайн райондо ... врачаар гурбан жэлдэ хүдэлжэ ..., тэндэһээ Ю. Ф. Березовой кли... ... эльгээгдэжэ, мэргэжэлээ дээшэлүү... ... республикынгаа онкологическа дис... ... хирург болоһон байнаб. Тэрэ гэ... ... зойшо эндээ 21-дэхи жэлээ хүдэл...

... эндэ хүдэлхээ ерэхэдэмни, гур... ... отделени байгаа бэлэй. Харин мү... ... болонхой. Гэдэһэ доторой хабда... ... (абдоминальна) отделениин 1973 ондо ..., тэрэниие намда даалгаа һэн. ... тусгаарлагдаһан отделенитэй бо... ..., гэдэһэ доторой, хотын үбшэн... ... зободог хүнүүдтэ бодото туһалам... ... дээрээ үзүүлдэг болоһон байнаб... ... үбшэнтэмнай энэ, тэрэ город ... бэеэ үзүүлжэ зүдэрхээ болинхой

... отделени 40 оротой. Дүшөөд үб... ... гурбан врач, хэдэн сестра хан... Гэдэһэ доторой болон хотын хаб... ... үбшэнтэн отделени соо удаан хэб... ...гүй юм. Тиимэһээ үбшэнтэнэй ... түргэн, дүшэн оромнай республика... ... хүрэдэг байна. Дүшөөд орые... ... хабдарта үбшэнтэн эзэлдэг бэ... ... һэжэглэгдээд, шалгуулхаяа оро... ... эндэ байдаг. Эльгэ хотоёо, хото ... булшархай, бүдүүн, нарин гэдэһэн ... шалгуулхаяа эльгээгдэһэн үб... ... бидэнэй зүгһөө яһала һайн туһалам... ... хүргэдэг гэхэ байнаб.

..., улаан хоолойн хабдар гээшэ бэ... ... орходоо үлүүсэ дайралдахаяа һа... байна. Ондоогоор хэлэбэл, 100 мян... ... 35-ниинь хотын хабдараар үбшэл... ..., нарин гэдэһэнэй хабдартан 12 ... болоно. Тиигээд ерэхэдээ, энэ хэлээ... ... ойлгосотой болоно гүб даа.

... яабашье һүүлэй үедэ хотын хаб... ... хүнүүдэй дайралдахань халта үсөөр... ...тэй болоод байна. Энээндэ иимэ ... нүлөөлнэ гэбэл: нэгэдэхеэр, үб... ... зүбөөр таниха арга боломжо... ... болонхойбди. Түрүүн хотын яншажа ... һаань, хабдар тээшэнь тоолодог ... мүнөө тиимэ бэшэ даа.

... хадаа мэргэжэлтэдэймнай эрдэм ..., абьяас, шадабариин нилээд дээ... ... гэршэлнэ. Хоёрдохёор, зоной ... социально-экономическа ажабайдал һай... Энэ хэлээшымни статистикын үндэ... ... тоонуудтай холбоотойшье һаань, ... мүнөө үеын байдалаар зариман бу... ... бэшэ болохо.

... сагта муугаар эдеэлжэ, гэдэһээ ... байнагүйбди. Эдиһэн хоолнай ша... ...тай, витамин элбэгтэй гэхэ шухала. ... бэе махабадай байдалда эрхэ бэшэ нүлөөлдэг юм. Хабдарта үбшэнгэй бии бололго, урагалгада муу муухай болоһон агаар, уһан, тодорхойлбол, бузарлагдаһан оршон тойронхи байгаалимнай сэхэ нүлөөлдэг гээшэ ааб даа. Энэ мүнөө нюуса бэшэ.

Хабдарта үбшэ аргалха гээшэ өөрын онсо шэнжэтэй юм. Энэ талаар мэргэжэһэн хүн үбшэнтэндөө тон ехэ анхаралтайгаар, зөөлэнөөр, тэсэмгэй даруугаар хандаха ёһотой. Хорёод жэл соо иимэ үбшэнтэнтэй ушаржа байхадаа, тэдэнэйнгээ аяг аашые һайнаар ойлгохо болоо гэбзаб даа. Энэ үбшэ таниха, аргалха талаар хүгжэлтэ нюдэн дээрэмнай болоно.

1972 ондо радио-изотопно лабораторитой болоо һэмди. Радиологиин отделенидэ үбшэнтэндэ элдэб янзын арга хэгдэнэ. Бүхы аргаламжамнай юрэнхыдөө хирургическа арга, химиин препарадууд, лучевой арга гурбанһаа бүридэдэг. Хабдарта үбшэндэ дайрагдаһан хүнүүд комплексно арга хэһэнэймнай ашаар яһалал һайжардаг гээшэ. Энэ үбшэнгые саг соонь танижа аргалха гээшэ эгээл шухала юм. Хэрбээ үбшэнтэнэй орой болошоһон хойно хандаа һаань, эсэсынь муу байна бшуу.

Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй, илангаяа хирургнуудай хүдэлмэри хүнгэн ажал бэшэ юм. Энээниие бүгэдэ мэдэнэбди. Тиигээд абадаг салин хүлһэмнай хэдэг хүдэлмэридөө таарадаггүй. Энээн тухай хэды хөөрэлдөөн болоноб даа? Теэд хубилха юумэн бага. Дунда шатын мед-хүдэлмэрилэгшэд хаа хаанагүй дутана.

Медигүүдэй һанаа зобоодог үшөө нэгэ асуудал гэхэдэ, һүүлэй үедэ эм домнай дутажа зобооно, манай ороондо бүтээгдэһэн аппаратура шанарайнгаа талаар муу байжа туляана. Эдэ бүгэдые абахын тулада валюта хэрэгтэй гэжэ мэдэнэбди. Теэд хүниие абарха, тэрээндэ туһалха аргаяа бэдэрхэ шухала. Партиимнай обкомой нэгэдэхи секретарь Л. В. Потапов тэсгэн РСФСР-эй медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһэ нэмээлгэхын тулада 1200 миллион түхэриг һомологдохо гэжэ хэлээ һэн. Тиигэбэл, ехэ һайн бэлэй.

РСФСР-эй арадай депутадууд, правительствамнай юун гэлсэхэ, ямар шиидхэбэри абаха юм? Бү мэдэе. Салин хүлһэнэй нэмээ һаа, эрилтэшье ехэ боложо, зоной бэеын элүүр энхэ байлгые хамгаалгада һайн тээшээ хубилалтанууд болохол һэн. Иимэ этигэл найдабаритайгаар мэргэжэлтэ һайндэрөө угтажа байха зуураа, республикынгаа медицинын бүхы хүдэлмэрилэгшэдые энэ үдэрөөрнь амаршалан, өөһэдтэнь элүүр энхые үрөөхэ байнаб.

А. АРБОШКИН,
республикын онкодиспансерэй отделениие даагша, СССР-эй элүүрые хамгаалгын отличник, дээдэ категориин врач.

ШАГНАЛ

Республикын элүүрые хамгаалгые хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнь, олон жэлэй туршада оролдосотой һайнаар ажаллаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар **«Буряадай АССР-эй габьяата врач»** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо гэбэл:

Болошинов Александр Борисовичта—Бэшүүрэй районно санитарно - эпидемиологическа станциин ахамад врач,

Бубеев Владимир Дашидондоковичто — Н. А. Семашкын нэрэмжэтэ республиканска больницын врач,

Жапова Дугарма Норбоевнада—Түнхэнэй районой Аршаан курортын отделениие даагша,

Козуб Майя Ароновнада—ВСЖД-гэй Улаан-Үдэ станциин отделениин больницын ахамад врачай орлогшо,

Куделя Татьяна Михайловнада—Загарайн районой Хандагатайн участково больницын врач,

Рыкова Нина Александровнада—Улаан-Үдын 2-дохи Больницын врач,

Хабарова Олимпиада Прокопьевнада—Кабанскын районно түбэй больницын врач,

Хабудаева Любовь Кирилловнада—Буряадай Н. Семашкын нэрэмжэтэ республиканска больницын врач.

• • •

Республикын элүүрые хамгаалгын системэдэ оролдосотой һайнаар ажаллаһанайнь түлөө Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэй дашерамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба:

Белова Галина Васильевнае—СССР-эй Науканудай академиин Сибириин отделениин Амисхаалай физиологи болон патологиин институдай Буряадай филиалай отделениин ахалагша медицинскэ сестра,

Иринчинова Лидия Васильевнае—Н. А. Семашкын нэрэмжэтэ республиканска больницын врач,

Николаева Евдокия Ардановнае—Улаан-Үдэ городой 82-дохи аптекые даагша,

Новикова Дарима Жигмит-Доржиевнае — Хурамхаанай районой Хара-Модоной участково больницын медицинскэ сестра,

Осипова Нина Васильевнае—Баунтын районно түбэй больницын врач,

Перикова Лидия Николаевнае—Улаан-Үдэ городой 1-дэхи поликлиникын ахамад врачай орлогшо,

Столбикова Валентина Алексеевнае—Хяагтын районно түбэй больницын нарайлалгын отделениин ахалагша акушерка,

Шпакова Галина Намдыковнае—Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай болон Совет Армиин инвалидуудай Буряадай госпиталиин поликлиникые даагша.

ЛЕНИНСКЭ ШАНГУУД БАРЮУЛАГДАБА

Июниин 15-да Кремль соо ехэ ехэ шэнжэлгэнүүдэй авторнуудта — совет эрдэмтэдтэ эрдэм, техникын талаар 1990 оной Ленинскэ шангай лауреадуудай дипломууд ба хүндэлэлэй тэмдэгүүд барюулагдаһан байна.

Эрдэм ухаанай ба техникын талаар Ленинскэ, мүн СССР-эй Гүрэнэй шангуудые олгохо талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитедэй түрүүлэгшэ, СССР-эй АН-ай президент, академик Г. И. Марчук баяр ёһолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ, шагнагдагшадые амаршалаад, саашадаа зохёохы амжалтануудые түйлахыень хүсэбэ. Лауреадуудай илангаяа ехэ шэнжэлгэнүүдтэй холбоотой бүтээлнүүд дэлхэйн эрдэм ухаанда түрүү үүргэ дүүргэдэг, эрдэм ухаанай ба техникын талаар шэнэ шэглэлнүүдые нээдэг, арадай ажахыда ехэ ашаг үрэ түйлаха арга олгодог юм гэжэ тэмдэглэбэ.

(ТАСС).

А. И. ЛУКЬЯНОВАЙ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

Совет ба гадаадын журналистнуудта зорюулагдажа, июниин 15-да Кремль соо болоһон пресс-конференци дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ А. И. Лукьянов үгэ хэлэхэдээ, 1989 оной июньһээ 1990 оной июнь болотор ороной Верховно Соведэй ажал ябуулгые богонёор шэнжэлжэ үзэһэн байна. Гүрэнэй засагай дээдын зургаае хубилган шэнэдхэхэ бодолнуудай зүб байһые энэ саг харуулаа, шэнэдхэлгын асуудалнуудые шиидхэхэ аргатай, үе сагай эрилтэдэ харюусаха шэнэ онол аргануудые хүдэлмэридөө хэрэглэжэ шадаха аргатай гэжэ батадхаа гээд тэрэ хэлэбэ. Энэ жэлэй туршада Верховно Совет гүрэнэй ажабайдалай зуу гаран асуудалнуудые хаража үзэһэн, СССР-эй 60 хуули баталан абаһан байна. Политическэ байгуулалтые шэнэдхэлгэдэ, экономикын орёо һалбарида, социальна политикын, общественные ажабайдалда демократи нэбтэрүүлгын, нацинууд хоорондын харилсаануудай, орон дотор хуули гүрим бэхижүүлгын асуудалнуудта тэдэнь хабаатай байгаа.

Верховно Соведэй комитедүүд болон комиссинуудта эгээн ехэ хүдэлмэри үнгэргэгдөө гэжэ суглараагшадай анхарал хандуулагдаа. Жэлэй туршада тэндэ 600 гаран заседанинууд үнгэргэгдэһэн байна. Парламентда зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнууд тэндэ бүхы талаһаа гүнзэгыгөөр хаража үзэгдэдэг байгаа.

Гадна иимэ тоо харуулагдаа: жэл соо Верховно Совету гуша мянга гаран хүнүүд орожо гараһан байна. Энэнь олониитэй сэхэ холбоо тогтоохо арга боломжо олгожо үгөө.

Гадаадын политикын талаар эдэбхитэй ажал ябуулга тухай А. И. Лукьянов хэлэһэн, Верховно Соведэй парламентнууд хоорондын харилсаа холбоотой үргэдэжэ байһые тэмдэглэһэн байна.

Гурбадахи сессиин хүдэлмэриин дүнгүүд тухай тогтоходоо, эгээл удаан, ехэ үрэ түгэс сесси болоо гэжэ тэрэ хэлэбэ. 33 хуули гансал тус сесси дээрэ баталагдан абтаһан байна. Хэлэһэнээ согсолхо зуураа, үнгэрһэн жэл соо парламентска болбосоронги коллектив байгуулагдаа гэжэ түрүүлэгшээр һуугша тэмдэглэбэ.

Журналистнуудай асуудалнуудта харюунууд үгтэһэн байгаа.

(ТАСС).

ҺУРГААЛ АБАХА

Үсэгэлдэр партиин обкомдо КПСС-эй XXVIII съездын делегадууд партиин ветерануудтай уулзаба. Энэ уулзалгые партиин обкомой нэгэдэхи секретарь **Л. В. Потапов** нээжэ, ветерануудай захяа, заабаринуудай делегадуудта сэхэ хүндэтэй, аша туһатайшье байһыень тэмдэглээ.

Партиин ветерануудай дундаһаа түрүүлэн үгэ абаһан **А. Г. Каширихин** КПСС-эй хүтэлбэрилхы үүргэтэй байһые тэмдэглэхэ зуураа мүнөө үедэ тэрэнэй нэрэ хүндые буурахын тула элдэб ябуулганууд хэгдэжэ байһан тухай хэлээ.

В. Б. Базаров үгэ хэлэхэдээ, съезд дээрэ парти тухай асуудалнуудаар ехэ хөөрэлдөөнэй болохо байһые тэмдэглээ. Тиимэһээ манай делегаци эдэ шухала асуудалнуудаар үгэ буляалдаанда бэлэн байха ёһотой гээд хэлээ.

А. А. Егдиев хэлэхэдээ, манай делегадууд съезд дээрэ үгэ хэлэхые оролдохо ёһотой гээд мэдүүлээ. Һүүлэй үедэ орон доторнай хэгдэжэ байһан юумэндэ олон алдуунууд гаргагдаа. Нэгэ шиидхэбэри абаад, тэрэнээ бэелүүлэнгүй, нүгөөдэеэ зондо дурадхана. Эдэ алдуунуудай түлөө хэн нэгэн харюусаха ёһотой гээд мэдүүлээ. Богонихон үе соо, оронаймнай байдал муудаа ха юм. Дайнай һүүлээр талон үгы хэһэн аад, мүнөө дахин тэрээндээ орожо байнабди.

Б. З. Поздеев партиие нэгэдүүлхын, нэрэ хүндыень дээшэлүүлхын түлөө оролдохо ёһотойт гэжэ захяа. Мүнөө партида элдэб хүнүүд оронхой. Тэдээндэ шанга сохилто үгэхэ хэрэгтэй гэбэ. **Б. С. Семёнов** съездын хүдэлмэриие өөрыгөө шүүмжэлэлгэ тээшэ заатагүй шэглүүлхэ шухала гээд делегадуудта захяа.

— Элдэб Хуули, тогтоолнууд олон абтана. Теэд жэл болоһон хойно энэмнай буруу гээд хэлсэнэбди. Энэ юун гээшэб? Ороной хэмжээгээр иигэжэ байхадаа, урагшаа дабшахагүйбди. Абтаһан Хуули, тогтоолнуудай нэгэниинь шье дүүргэгдэнэгүй. Энээн тухай хэлэхэ ёһотойт,— гээд **С. А. Дуберштейн** хэлэбэ.

Депутадууд съезд дээрэ бодотоор хүдэлхээ ошог гэжэ **В. П. Игумнов** уряалаа. Бодото хэрэгүүд мүнөө хэрэгтэй. Олон бага асуудалнуудаар арсалдаа хэһэнэй хэрэггүй гэбэ. Юуб гэхэдэ, эдэмнай һүүлэй үедэ элдэб муу дүнгүүдые асараа. Үгынгөө түгэсхэлдэ тэрэ съездын һүүлээр делегадууд заатагүй тоосохо гэжэ хэлээ.

Манай делегадууд булта КПСС-эй ЦК-гай Платформо дэмжэхэ ёһотой гэһэн эрилтэ **Н. В. Бутуханов** табиба. Юуб гэхэдэ, СССР-эй, РСФСР-эй зарим депутадуудые харахада, партиһаа гараха тухай мэдүүлгэнүүдые хэнэ. Тиимэһээ манай делегаци нэгэн һаналтай байха ёһотой гэбэ.

М. Ф. Завгородняя ажалай, үйлэдбэриин, гүйсэдхэлгын журамай һулараһан тухай һанаа зобонгёор хэлээ.

Тэрэшэлэн энэ уулзалга дээрэ **Ц. Ц. Очиров, А. В. Булгадаев** гэгшэд үгэ хэлэбэ. Делегадуудай зүгһөө **В. Ф. Кондратюк, Л. Д. Цыбикжапова, Л. В. Потапов** гэгшэд үгэ хэлээ. Л. В. Потаповта олон асуудалнууд үгтэжэ, тэрэ бултандань харюусаһан байна.

Уулзалгада КПСС-эй обкомой секретарьнар **К. А. Албашеев, Л. Ч. Нимаева** хабаадаа.

• • •

Энэ үдэр КПСС-эй XXVIII съездын делегадууд комсомолой эдэбхитэдтэй уулзаба.

• • •

Мүнөөдэр КПСС-эй XXVIII съездын делегадууд Москва хото мордобо.

М. САНДАНОВ,
манай корр.

ЭДЕЭ ХООЛОЙ ПРОГРАММА — БҮГЭДЭ АРАДАЙ ХЭРЭГ

ХАМҺАБАРИИНШЬЕ ҺАА, ХУБИТАНЬ ЕХЭ

«Хэбтэһэн хүн хээли алдаха, ябаһан хүн яһа зууха», мүн баһа «гэрай хүдэлхэдэ — аман хүдэлхэ»— гэхэ мэтэ урданай зоной хэлэдэг тоти мэргэн оньһон үгэнүүд мүнөөшье гүнзэгы удха шанараа гээгээгүй ха юм даа.

Эгээл эдэ бүгэдэ хүдөө нютагуудта ажаһуудаг, үмсэдөө үхэр мал баридаг, гэр бууса шадараа хамһабариин ажахые эрхилдэг хүнүүдтэ яһалал хабаатай гэжэ һанахаар. Залхуурангүй, хаа-яа хара хүлһэеэ гаргахаяа айнгүй хүдэлдэг хүнүүд лэ өөһэдыгөө эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангана, ямаршье сагта ама хооһон байнагүй бшуу. Харин мүнөө бүхы юумэнэй хомор байһан үедэ илангаяа хүдөө нютагуудта һуудаг зондо гансахан магазин руу хэргылжэ хоолойгоо тэжээхэнь тиимэшье бэлэн бэшэ.

Мүн ажалһаань гү, али олон бэрхэшээлнүүдһээнь хашарангүй гол үйлэдбэриингөө хажуугаар, хамһабариин ажахы эрхилдэг предприяти, организацинууд баһал хүдэлмэрилэгшэдэйнгөө столдо нэмэлтэ болохо эдеэ хоолой зүйлнүүдые горитой абажа шадаха байна.

Тээсгэн Кабанскын район соогуур ябахадаа, энэ асуудалаар һонирхоо һэм.

Энэ районд хэдэн мянган хүн зонтой Бабушкин хотоһоо эхилээд, хүдэлмэришэдэй томо томо тосхонууд, хүн зоноор олон хүдөөгэй ехэ ехэ һууринуудшье захагүй ааб даа. Нүгөө талаараа энэмнай Байгал далайн эрье зубшаһан яһала үрэжэлтэй баян, шииг нойтоор дуталдадаггүй газартайшье һаа, нүгөө талаараа адууһа мал бэлшээхэ бэлшээри, үбһэ ядамаргүй сабшаха сабшалан гэхэ мэтээр хоморшог нютаг гээшэ.

Тиибэ ябашье илангаяа һүүлэй жэлнүүдтэ районой хүн зоной хубиин ажахынуудта адууһа малайнь тоо толгой яһала олошоржо байна. Мүнөө эндэхи хүн зоной хубиин ажахынуудта 10,2 мянган үхэр, тэрэ тоодо 4 мянга шахуу үнеэд, 5145 гахай тоологдоно. Эдэ малайнь тоо толгой 1986 онойхитой сасуулхада дунда зэргээр 10 процентээр олошороо.

Гэхэтэй хамта хубиин ажахынуудай 100 айл бүхэндэ абажа үзэхэдэ, Кабанскын район республика соо нилээд хойгуур һуури эзэлнэ. Жэшээнь, Баргажанай, Яруунын, Зэдын, Захааминай, Хэжэнгын, Хурамхаанай, Түнхэнэй районуудта 100 айл бүхэндэ аяар 186—244 хүрэтэр үхэр малай байхадань, Кабанскын райондо тэрэнь ёрдойдоол 87-до хүрэнэ. Район соо бүхы 10,6 мянган үрхэтэ айлай хахадһаа олонхинь ямаршье мал бэридаггүй байна.

Гансашье бэлшээхэ, үбһэ сабшаха газарай бага дээрэһээ хүн зон үхэр мал бэрихаяа шэлээрхэнэ бэшэ, мүн баһа хүн зоной олон жэлэй туршада энээнэй түлөө шанга хашалтада орожо, хүшэр хүндэ алба налогто даруулжа, хэһэшэһэнэйнь хойшолон аяар мүнөө хүрэтэр мэдэрэгдэнэ бшуу.

Анхандаа хүдөө ажахыда үни удаан хүдэлһэн мэргэжэлтэ, мүнөө наһанай амаралтада гараад, Байгалай эрьедэ һууриһан К. Т. Тархаевтай уулзажа хөөрэлдөөб. Тэрэ хубиингаа ажахыда тугалтай хоёр үнеэ, буруу, хашараг, таба-зургаан хони, унагатай гүү барина.

— Эды олон малаа хэйшэн гэжэ тэжээнэ гэзшэбта?— гэжэ асуухада, Карп Тимофеевич иигэжэ хэлэнэ:

— Залхуураагүй һаа, хүн юушье хэжэ шадаха. Зуниинь онгосоор тамаржа, голой арал тохойнуудаар үбһэ, хулһа ожорһо сабшанабди. Энэ үедэ городһоо үхибүүдни ерэжэ хамһалсадаг. Малнай гэр байрадаа дүтэ шадарай бургааһа шугы, уһа намагай захаар бэлшэдэг. Минии һанахада, үмсэдөө үхэр мал олоор бариха гэжэ оролдоһон, ажалһаань хашараагүй ,урагшаа һанаатай хүнүүдые хашаһанай, элдэб хуули урдаа барижа гар хүлыень уяһанай хэрэггүй. Хубиингаа ажахыда мал бариһан айлнууд гансашье өөһэдыгөө эдеэ хоолоор хангаха бэшэ, мүн хото городто байдаг үхибүүдээ мяха, һүнэй зүйлнүүдээр ехэ таһалдуулхагүй, үлүү гараһанаа дэлгүүр дээрэшье худалдаха байна бшуу.

Кабанскын шубуунай фабрикын газар дээрэ оршодог тосхон һууринуудай хүн зон хубиингаа ажахынуудта үхэр мал яһала олоор барина, тэдэнэр фабрикадаа дамжуулан жэл бүри хэдэн мянган центнер мяхэ, һү гүрэндэ тушаадаг. Үнгэрһэн жэлдэ гансахан Колесовско сельсоведэй газар дээрэ оршодог айлнууд 2,5 мянган центнер һү тушаагаа. А. П. Имеевтэнэй, Г. И. Кадыровтанай, Г. В. Гуманковтанай гэр бүлэнэр жэл бүри тус тустаа 30—35 центнер һү гүрэндэ худалдана. Фабрикын директцишье айлнуудта малайнгаа эдихэ үбһэ сабшажа абаха газар, бэлшээри таһалжа үгэдэг, талха тэряанай зүйл, холимол тэжээл худалдадаг юм.

Байгал-Худариин талынхишье нютагуудай хүн зоной хубиин ажахынуудһаа эд хэрэглэгшэдэй кооперацида жэл бүри горитой мяхан, һүн, овощ, хэртаабха оруулагдана.

Эдэ бүгэдын ашаар район соо кооперативна худалдаа наймаа хүгжөөхэ, илангаяа зарим продукциие байра дээрэнь буйлуулжа, колбаса, хатааһан мяха, мүн һү тарагай, тоһо зөөхэйн зүйлнүүдые ниитын эдеэ хоолой эмхинүүдтэ, магазинуудта гаргажа худалдаха арга олгоно.

Тэрэшэлэн һүүлэй жэлнүүдтэ эндэ промышленна предприяти, организацинууд хамһабариин ажахынуудые үргэдхэхэ, хүгжөөхэ талаар бага бэшэ оролдолго гаргана. Нёдондо хамһабариин тиимэ ажахынуудһаа 2604 центнер мяхан, 4,297 центнер һүн, 6,5 мянган үндэгэн, 1155 центнер овощ абтажа, хүн зондо худалдагдаа һэн.

Жэшээ болгон, эндэ Сэлэнгын ЦКК-гай хамһабариин ажахые (директорынь Г. Я. Купцов) онсолон тэмдэглэхээр. Нёдондо эндэхи теплицын комбинат 294 центнер үгэрсэ, 25 центнер помидор ургуулжа хүдэлмэришэдтөө худалдаа юм. Гадна эндэхи гахайн фермэ гансашье комбинат соогоо бэшэ, бүхы район соо суутай болонхой. Энэ багахан фермэдэ 900 шахуу гахай байлгагдана. Тэдэнэй 400 гараниинь шахамалнууд.

— Үнгэрһэн жэлдэ бидэ бүхыдэнь 767 центнер нэмэлтэ шэгнүүр абажа, гахай бүхэниие 100 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэй болгожо үүсэлээд, хүн зондоо 1350 центнер мяха худалдаабди. Гахай бариха дуратай хүдэлмэришэдтөө үшөө 500 поршоонхо худалдаабди. Ондоогоор хэлэбэл, комбинадта хүдэлдэг хүн бүхэндэ дунда зэргээр 17 килограмм хүртэхэ мяхан абтаа гээшэ,— гэжэ гахайшадай бригадын бригадир Н. М. Кабалой хэлэнэ.

Хамһабариин ажахын зоотехник М. Н. Шумиловагай хэлэһэнэй ёһоор, эндэхид ажахыгаа үшөө үргэдхэхэ, һү һаалиин багахан фермэ эмхидхэхэ, загаһа үсхэбэрилхэ тусхай сөөрэм тогтоохо зорилготой. Мүнөө эндэ үнеэдэй байра баригдаад, тэндэнь тугаллаха хэдэн гүнжэд байлгагдадаг болонхой.

Тиихэдэ Тимлюйн цементын завод, тэндэхи ТЭЦ, Байгалай модо болбосоруулгын бааза, Клюевскэ ЛПХ гэхэ мэтэ томо предприятинууд хамһабариин ажахынуудтай юм. Жэшээнь, Тимлюйн цементын заводой хамһабариин ажахын фермэ нёдондо 329 центнер үхэрэй, гахайн мяха, 2673 центнер һү үйлэдбэрилжэ, хүн зондоо худалдаа. Клюевскэ ЛПХ-гай хамһабариин ажахынхид хүршэ «Большереченский» совхозтой үйлэдбэриин таатай харилсаа тогтоожо, үхэр малайнгаа тоо толгойе олошоруулна, ашаг шэмыень дээшэлүүлнэ.

— Һаяшаг арадай хиналтын районно комитедтэ энэ асуудал харагдажа ,Бабушкинай городской Соведэй газар дээрэ байдаг предприяти, организацинуудай хамһабариин ажахынуудта илангаяа гахай, шубуу үсхэбэрилхэ, поршоонхонуудые, мүн тахяагай, нугаһанай дальбараа хүн зондо худалдаха хэрэгэй үшөөл хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэжэ байһан тухай тэмдэглэгдээ. Гахайнь фермэнүүдэй байра байдал муу, ямаршье оньһожоруулга үгы. Зооветеринарна хүдэлмэри оройдоошье хэгдэдэггүй байна.

Тэрэшэлэн һүүлэй үедэ бүхыдөө район соо хүн зоной хубиин ажахынуудта адууһа малай олон болгогдожо байхада, Бабушкинай городской Соведэй газар дээрэхи тосхон һууринуудай зоной хубиин болон предприяти, организациин хамһабариин ажахынуудта тэдэнь улам үсөөрүүлэгдэжэ байнхай. Иимэ байдалда эндэхи городской гүйсэдхэхэ комитет (түрүүлэгшэнь А. Т. Донцов) анхаралаа хандуулнагүй гэжэ шүүмжэлэгдээ,— гээд арадай хиналтын районно комитедэй штатнабэшэ инспектор И. Я. Макальский хэлэнэ.

Эдэ бүгэдэһөө ямар тобшолол хэхэб гэхэдэ, гансахан хүн зоной хубиин болон предприяти, организацинуудай хамһабариин ажахынуудай хүсөөр эдеэ хоолой асуудалые шиидхэжэрхихын аргагүй ааб даа. Гэбэшье магазинуудта, дэлгүүрнүүд дээрэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые заахашье һаань нэмэжэ оруулха хэрэгтэ хамһабариин бүхы ажахынууд бага бэшэ юумэ хэжэ шадаха байна. Тэдэнэние хүгжөөлгэдэ али бүхы анхарал хандуулдаг газарта заатагүй ємжалта түйлагдаха бшуу.

М. НАМЖИЛОВ.

Хони үсхэбэрилгэеэ эршэмтэйгээр хүгжөөхэ

ДУРАТАЙГАА ШЭЛЭХЭ АРГАТАЙ

Байгша оной июниин 20-до Улаан-Үдэдэ ,Горький посёлогтохи үүлтэртэ малай баазада Забайкалиин нарин нооһотой үүлтэрэй буряад түхэлэй түлгэ, зуһагуудые харуулжа худалдаха заншалта 15-дахи республиканска выставкэ-аукцион үнгэргэгдэхөөр хараалагдана. Малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэриин талаар үйлэдбэриин «Бурятское» нэгэдэлэй, республикын Бурятскагропромсоюзай эмхидхэһэн энэ выставкэдэ эрхим һайн үүлтэрэй ашаг шэмээрээ булюу хонидые олоор үсхэбэрилдэг үүлтэртэ фермэ, ажахынууд хабаадалсахадаа гансашье хэһэн хүдэлмэриингөө бодото дүнгүүдые олондо харуулха бэшэ, мүн һайн сэгнэлтэдэ хүртэхын түлөө дэлгэрһэн конкурсдо оролсожо тэмсэхэ болоно. Гадна энэ выставкэ-аукцион хадаа хони үсхэбэрилхэ һалбарида ябуулагдадаг үүлтэр һайжаруулха зоотехническэ хүдэлмэриин үргэн ехэ хэрэлга мэтэ үнгэрхэһөө гадна олондо түрүү арга, дүршэл дэлгэрүүлхэ гэһэн уряа доро үнгэргэгдэнэ.

Зоотехническэ заабарийн ёһоор һаа, гансашье үүлтэртэ хонидые үсхэбэрилдэг бэшэ, мүн нооһо, мяха үйлэдбэрилхэ шэглэлтэй ажахынуудта һүрэг хонидойнь үүлтэр һайжаруулагдажа, ашаг шэмэтэй хонидынь шэлэгдэжэ, дэм саашадаа олошоруулагдажа байха болоно. Илангаяа манай республикада забайкалиин үүлтэрэй буряад түхэлэй хонидые олоор үсхэбэрилхэ, үүлтэрынь нарижуулан һайжаруулхын түлэ нэн түрүүлэн үндэһэ һууриень бэхижүүлхэ хэрэгтэй. Хэрбээ хонидой үүлтэр һайжаруулхаһаа гадна селекционно хүдэлмэреэ гуримшуулбал, нютагайнгаа байгаалиин эрхэ байдалда таараһан, ашаг шэмэ ехэтэй хонидые горитойгоор олошоруулха арга боломжо бии. Мүнөө республика дотороо хони үсхэбэрилхэ һалбариингаа хүгжэлтые шэнжэлэн харахада, ажахынуудай гансашье һүрэг хонидойнгоо тоо толгойе олошоруулһанай ашаар бэшэ, мүн үүлтэрыень һайжаруулжа, торголиг нооһо, тарган мяха ехээр абажа бэлэдхэхэ аргатай байһаниинь элирүүлэгдэнхэй. Тиимэһээ ажахы бүхэндэ хонидой үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри холын хараатайгаар түсэблэгдэжэ ябуулагдаха болоно.

Манай республикада һайн үүлтэрэй, ашаг шэмэтэй хонидые олоор үсхэбэрилдэг ажахынууд бии ааб даа. Жэшээлбэл, Зэдын районой Борьёогой, Хэжэнгын районой Загаһатын совхозуудта, Бэшүүрэй районой «Победа», Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта, Ивалгын районой һуралсалай «Байгал» ажахыда, ВАСХНИЛ-ай Сибиириин отделениин Буряадай хүдөө ажахын эрдэм шэнжэлгын институдай Ивалгын ОПХ-да ашаг шэмээрээ булюу, һайн үүлтэрэй хонид олоор үсхэбэрилэгдэхын хажуугаар республикын колхоз, совхозуудта түлгэ, зуһаг, хусанууд, эмэ түлгэ, зуһагууд олоор худалдагдана. Дурсагдагша районой ажахынууд хонидой үүлтэрыень һайжаруулха селекционно хүдэлмэреэ гуримшуулжа шадаһандаа мүнөө забайкалиин үүлтэрэйхиһээ дутуугүй ашаг шэмэтэй хонидые үсхэбэрилнэ. Буряад түхэлэй хонид баһал өөрын илгаатай байдаг. Тусхайлбал, бэень һайнаар хүгжэдэг, манай эндэхи хүйтэн уларилые шэрхеэр дабажа шададаг, түл түрэсэньшье дэм саашадаа найдамтай һайн байдаг юм. Мяхалиг томо бэетэй иимэ үүлтэрэй хонидһоо нооһоншье ехээр абтадаг.

Мүнөө үедэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз, Загаһатын совхоз болон Ивалгын ОПХ үүлтэртэ хонидые үсхэбэрилхэ талаар эрдэмэй-үйлэдбэриин «Овцеводство» системэдэ оруулагданхай юм. Тиимэһээ дурсагдагша ажахынуудта гол түлэб забайкалиин үүлтэрэй буряад түхэлэй хонид үсхэбэрилэгдэнэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Хэжэнгын районой Загаһатын совхозой гүрэндэ тушааһан нооһоной 87—90 процентнь меринос байха юм. Тиихэдэ иимэ нооһоной 85 процентнь ута байхаһаа гадна хонин бүхэнһөө сэбэр утаһанай гарасын хэмжээгээр 2 килограмм «сагаан алтан» абтана .

Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо үсхэбэрилэгдэдэг хонид диилэнхидээ бэеэр томо, ута нооһотой байһаараа илгарна. Тэрэшэлэн эндэ бүхы һүрэгэйнь хахадынь 64-дэхи шанарай, харин 30 процентнь 60-дахи шанарай нооһотой байха юм. Ивалгын ОПХ-да туд бүреэ 3 килограммһаа үлүү сэбэр утаһанай гарасын хэмжээгээр нооһо үгэдэг хонид үсхэбэрилэгдэнэ. Эндэ гол хусануудынь туд бүреэ 100—125 килограмм шэгнүүртэй, сэбэр утаһанай гарасын хэмжээгээр 6—8 килограмм нооһо үгэдэг байна. Тэрэшэлэн нооһониинь 10—13 сантиметр ута байхаһаа гадна 58—60-дахи шанарай юм (нооһоной нариниень тодорхойлһон хэмжүүр).

Эхэ хонидые үрэжүүлхэ хусануудые һэлгэхэ түлгэ хусанууд туд бүреэ 75—80 килограмм шэгнүүртэй байхын хажуугаар 12—15 сантиметр утатай 5—8 килограмм (сэбэр утаһанай гарасын хэмжээгээр) нооһо үгэнэ.

Эмэ түлгэнүүдынь 12 һаратайдаа туд бүреэ 40—50 килограмм шэгнүүртэй, 2,7—3,6 килограмм (угаагдаад байхадаа) нооһо үгэхэ аргатай юм. Тус ажахыда эхэ хонидойнь 75 процентнь элитнэ классай байха. Эндэ эхэ хонин бүхэниинь 60—75 килограмм шэгнүүртэй, 2,8—4,0 килограмм (угаагдаад байхадаа) нооһо үгэхэһөө гадна үдэсэтэй гэхэ гү, али 100 эхэ хонин бүриһөө 112—125 хурьган түлжүүлэгдэнэ.

Заншалта выставкэ-аукциондо гансашье худалдаанда зөрюулагдаһан эмэ түлгэ, зуһаг, хусанууд харуулагдаха бэшэ, мүн һайн үүлтэрэй хонидые, илангаяа эхэ хонидые үрэжүүлхэ хусануудые ямараар үсхэбэрилдэг, харууһалдаг байһыень мэдэжэ абаха арга боломжо бии байха. Юрэнхы дээрэнь абажа харабал, манай республикада һүүлэй жэлнүүдтэ хонидой үүлтэрыень һайжаруулжа, ашаг шэмыень дэлгэрүүлхэ талаар хүдэлмэри һанаһанда хүрэмөөр эмхидхэгдэжэ ябуулагданагүй. Тусхайлбал, сэбэр үүлтэрэй хонидой тоо толгой удаанаар олошоруулагдана. Хонидой үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри Баргажанай, Хурамхаанай, Загарайн, Захааминай, Яруунын районуудта шархуугаар, хангалтагүй ябуулагдана. Гол шалтагынь гэхэдэ, эдэ районуудта эхэ хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри гуримшуулагданагүй. Тэрэшэлэн һүрэг шэнэлхэ эрэ, эмэ хурьгад, түлгэнүүд һайнаар түлжүүлэгдэнэгүй, үүлтэрэйнгөө, ашаг шэмынгээ талаар наринаар шэлэгдэнэгүй.

Заншалта арбан табадахи республиканска выставкэ-аукциондо үүлтэртэ хонидые үсхэбэрилдэг бүхы ажахынууд, колхоз, совхозуудай үүлтэртэ хонидой фермэнүүд, үүлтэртэ малай табан предприяти болон манай республикадахи үүлтэртэ малай бусад предприятинуудай коллективүүд хабаа-

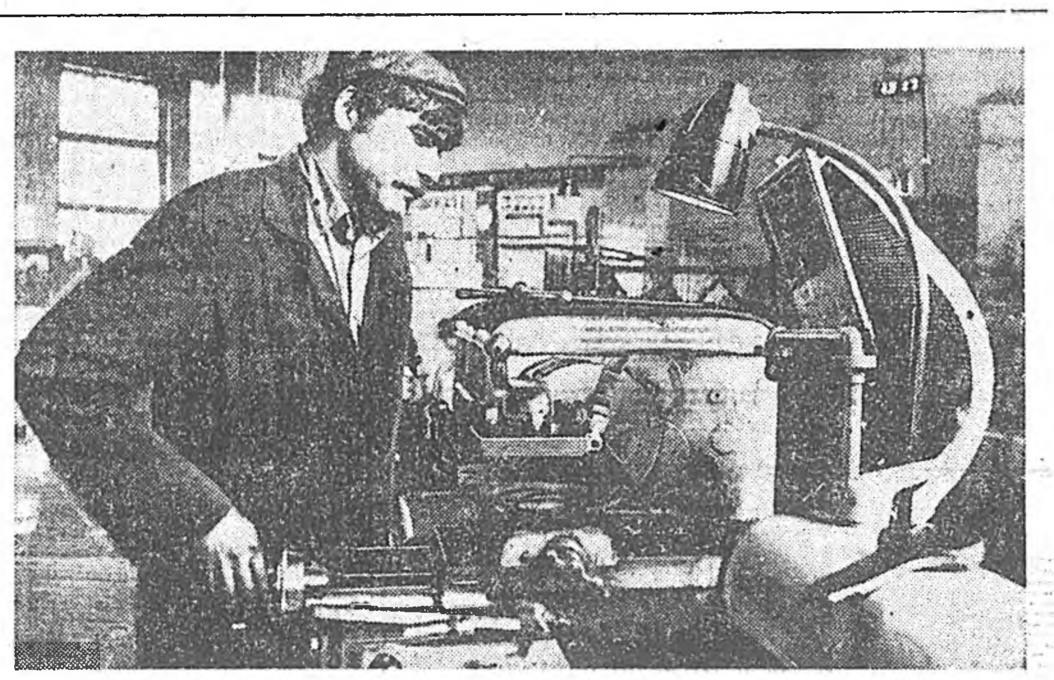

УЛААН-ҮДЫН М. И. КАЛИНИНАЙ НЭРЭМЖЭТЭ ЛОКОМОТИВНА ДЕПОГОЙ МЕХАНИЧЕСКА ЦЕХТЭ ТАБАН ТОКАРЬ, ДҮРБЭН ҮРЭМДЭГШЭ, ТАБАН СЛЕСАРЬ ХҮДЭЛДЭГ ЮМ. ЭНДЭ 6-ДАХИ РАЗРЯДАЙ ТОКАРЬ, «ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНТО ПЕТР НИКОНОРОВИЧ ЗЫК, ЗАЛУУ ТОКАРЬНУУД ЕГОР ЧУБЯКОВ, СЕРГЕЙ РОЖКОВ ГЭГШЭД ЦЕХ СООГОО МЭДЭЭЖЭ БОЛОНХОЙ. ТЭДЭНЭР ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ ЮМ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ТОКАРЬ СЕРГЕЙ РОЖКОВ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

«САГААН АЛТАЯА» СЭБЭРЭЭР СУГЛУУЛАЯ!

Хүлеэгээд байхада хэсүүл

Манай округой эрхэ байдалда ажахынуудта хонин ажалай һалбари эгээл ехэ ашаг олзо асардаг байна. Илангаяа хонинай нооһонһоо горитойхон олзо оруулагдадаг гээшэ ааб даа. Дулдаргын районой ажахынууд энээниие һайн мэдэдэг. Тиимэһээ эндэхи мэргэжэлтэд, малшад хонин һүрэгэйнгөө ашаг шэмые дээшэлүүлхын, нооһонойнгоо шанарыень һайжаруулхын түлөө ехэ ажал ябуулдаг байна. Зүгөөр малшадай түхэреэн жэлэй туршада оролдоһон оролдолгонь нооһо хайшалалгын үедэ элирдэг. Тиимэһээ ажахын шухала энэ кампаниие эмхитэй һайнаар үнгэргэһэнһөө тэрэнэй ашаг үрэнь сэхэ дулдыдадаг гээшэ. Теэд мүнөөдэрэй байдалаар Дулдаргын райондо нооһо хайшалалгада бэлэдхэл хангалтатай ябуулагдана гэхын аргагүй байна. Эндэ районой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд, малшад зэмэтэй бэшэ даа. Ушарынь гэбэл, районой ажахынуудай нооһо хайшалалгын пунктнуудта тодхогдохо элдэб техникэ, оньһон түхеэрэлгэнүүд олоор дуталдана. Районой агро-хангалгын директор Ц-Б. Цырендашиевай манда мэдүүлһэнэй ёһоор, энэ жэлдэ нооһо хайшалалгын 20 агрегат Дулдаргын районой ажахынуудта үгтэхэ ёһотой юм ха. Теэд һүүлэй байдалаар тэдэнэй оройдоол 4-нь ерэнхэй. Ороной промышленна предприятинууд өөһэдынгөө бариишые хараада абаад, хэлсээгээр баталагдаһан продукцияа хүдөө ажахыда хангалтагүйгөөр эльгээнэ. Тиимэһээ, үшөө нэмэжэ ерэхэ ёһотой нооһо хайшалха 16 агрегадай манай райондо хэзээ ерэхэнь оройдоошье мэдэгдэнэгүй.

Ажахын энэ шухала ажал хүдэлмэриие богони болзор соо һайн шанартайгаар үнгэргэхэ зорилготой районой колхоз, совхозууд эртээнһээ шухала кампанида бэлэдхэлэй ажал ябуулһан байна. Хаа-хаанагүй нооһо хайшалагшад бүридхэгдэнэ, нооһо илгагшад тусхай һуралсал гарана, нооһоной шанар тодорхойлхо лабораторинууд түхеэрэгдэнэ. Малшад шэмэтэй ногоондо хонин һүрэгөө адуулжа, хүсэ шадалыень нэмээнэ, нооһыень хөөрүүлхые оролдоно. Теэд эдэ бүгэдэ ажал ябуулгын ороной промышленна предприятинуудай гэмээр хии талаар һалаха болоһониинь харамтай байна.

С. ЖИГМИТДОРЖИЕВ.

Бүд нэхэгшэ О. Редикальцева техническэ мэргэжэлэй училищи дүүргээд, Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадта хүдэлхөөр ерэһэн юм. Тэрэ гэһээр 17 жэл үнгэрөөбэ. Эдэ он жэлнүүдэй туршада баян дүршэл шадабаритай боложо, һалбариин нормоһоо үлүү станогуудые үрэ бүтээсэтэйгээр ашаглаhдаг болонхой. Мүнөө О. Редикальцева арбан хоёрдохи табан жэлэй даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: О. Редикальцева.

В. ГАРМАЕВАЙ фото.

Алдарта Байгалаа аршалан хамгаалая!

«ТҮРЭЛ ТОСХОНОО ТҮХЭЛТЭЙ БОЛГОЁ»

— Манай районой түб Хори һуурин тухай, тэрэнэй болбосон түхэл шэнжэ тухай, ариг сэбэрэй түлөө тэмсэл тухайнь хэлэхэ гээ һаа, манайда ехэл олон дутуу дунданууд бии байна. Манай поселково Соведэй гүйсэдкомой дэргэдэ эдэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ, шалгалтануудые үнгэргэхэ, дутагдалнуудые усадхалгые түргэдхэхэ талаар тусхай комисси байгуулагданхай. Тэрэнэй бүридэлдэ санитарно-эпидемиологическа станциин ахамад врач Т. С. Батуева, байгаали хамгаалха талаар районно комитедэй түрүүлэгшэ Н. И. Филимонов, поселково Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо Н. Д. Найданова, мүн би өөрөө оролсоноб. Тиин түрэл тосхоноо түхэлтэй болгохын түлэ хамаг хүсэ шадалаа элсүүлнэбди,— гэжэ поссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Дмитрий Лубсанович Нимаев хөөрэнэ.

— Теэд энэ комисситнай мүнөө ямар хүдэлмэри хэжэ байна гээшэб?— гэжэ нүхэр Нимаевһаа сэхэ рүүнь асуубаб.

— Бултадаа сугларжа, хэхэ юумэн тухайгаа дэлгэрэнгы хөөрэлдөө хээбди. Эдэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ арадай депутадууд, һууринай эмхи зургаанууд болон предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсаа. Тусхай шиидхэбэри баталан абтаа юм. Хори һууринай урда захада оршоһон «Агропромхимия» нэгэдэлэй гаражнууд болон мастерскойнуудһаа ,элдэб минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хадагалдаг тусхай байрануудһаа саашаа Үдэ мүрэнэй зүүн эрье зубшан хэдэн километрэй зайда, мүн тэрэ шадарай ой модон соо аргагүй ехэ бог шорой ,барилгын үлэгдэлнүүд асарагдажа, хайша хэрэгээр адхагдадаг болонхой. Эндэ хаанань бог шорой адхаһан тухай бэшэгтэй соносхолшье харахагүйш,— гэжэ Дмитрий Лубсанович асуудалда харюусан хэлэбэ.

— Эдэ мэтын юумэнүүдые хэн гуримшуулха, хэхэ байгаа юм бэ? Тэрээн тухай хэлсэгдээ, баталан абтаһан шиидхэбэри соо оруулагдаа гээшэ һааб даа.

— Ажаһуудалай-коммунальна ажахын үйлэдбэриин управлениин (ПУЖКХ) начальник Цырендоржо Норжимаевич Цыбиков эдэ мэтэ юумэнүүдые үни хэзээнэй гуримшуулһан байха ёһотой аад, анхаралдаа дүтөөр абаагүй байшоо. Мүнөө энэ управлениин хүтэлбэрилэгшэд бог шорой адхадаг газарые тусгаарлаха хүдэлмэри хэжэ байна. Тэрэнэй али зэргээр хэгдэжэ байһан тушаа байгаали хамгаалгын районно комитедэй түрүүлэгшэ Николай Иванович Филимоновһоо асуубалтнай, һайн лэ мэдэхэ байна гээшэ,— гээд Нимаев хөөрэнэ.

— Эдэ үдэрнүүдтэ бог шорой адхадаг газарнуудые гуримшуулхаһаа гадуур, Үдэ мүрэнэй эрье шадарай газарнуудые сэбэрлээбди. Бидэ ямар муу заршамтай байна гээшэбибди. Эгээл амарха, уһа голдо орожо шунгаха гоё һайхан газарнуудые юундэ бузарлаха болоо юмбибди. Энээн тухай нютагай хүн зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулагдана. Илангаяа Үдын эрье шадар ажаһуудаг хүнүүдтэй тусгаар хөөрэлдөөнүүд болоогдоо. Районой түб һууринай булта шахуу предприятинуудтэ, эмхи зургаануудта тусхай газарнууд даалгагдан үгтэнхэй юм,— гэжэ районно комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Филимоновтой уулзажа хөөрэлдэхэдэмнай хэлэбэ. Хориин нэгэдэхи, хоёрдохи дунда һургуулинуудай һурагшад, партиин райком, арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдхом, милициин таһаг болон бусад эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд май һарын эхин үдэрнүүдтэ эмхидхэгдэһэн субботнигуудта хабаадалсангаа, яһала ехэ хүдэлмэри бүтээгээ. Үдэ, Зэргэлээ горхонуудай эрье шадарай газарнуудые сэбэрлээ, районой соёлой ба амаралтын парк болон өөһэд өөһэдынтөө захиргаануудай байшан шадарай талмайнуудые болбосон түхэлтэй болгожо шадаа.

Тиихэтэй хамта хүсэтэ оньһон техникэтэй, хүн зонооршье олон Анаагай совхоз, ажахынууд хоорондын нүүдэл-оньһожоруулагдамал колонно, «Агропромхимия» нэгэдэл, районой түбэй больница болон бусад коллективүүд үшөөл хашанаар ариг сэбэрые сахилгада, оршон тойронхи байгаалиие хамгаалгада хандана гэжэ һанагдана. Эдэ ажалша коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд Н. И. Куприянов, В. Г. Содномбалов, В. Е. Салдруева, С. П. Коков гэгшэдтэ һануулга хэрэгтэй болоно гээшэ гү гэһэн бодол түрүүлнэ.

Июнь һарын 20 болотор районой түб һуурин болон тэрээн шадар оршоһон газар дайдануудые ариг сэбэр, болбосон түхэлтэй болгохо талаар дэлгэрһэн габшагай һара үргэлжэлхэ юм.

Үдэ мүрэнэй баруун эрьедэ тоһоной завод урагшаа ой тайга соогуур ямар ехээр бог шорой асаржа адханхайб. Тэрээниие олонойл хүсөөр сэбэрлэжэ боломоор ха. Тиихэдэ шэнээр баригдажа байһан мяха-яһанай гурилай завод шадарай ой соо барилгын үлэгдэлнүүдшье, нютагай зоной асаржа хаяһан бог шоройшье ехээр хаягданхай. Хэдэн жэлэй саада тээ эндэ сэбэр һайхан байһан юм. Август һарын хүгэсаа соо һархяагуудай һархагар бардамаар ургаад байха үеэр хүн зон иишэ олоороо субадаг болохо.

Бог шоройгоо асаржа хаягдаһан газарнуудта түмэр түдэгэ, автомашинануудай элдэб хэрэгсэлнүүд, элдэб түмэр ямар элбэг байна гээшэб? Нэгэ зарим юумэнүүдынь бодото ээтэй һаа, үйлэдбэридэ үшөөл хэрэглэгдэхэшье магад һэн.

Районой түб һууриндахи нэгэ зарим эмхи зургаануудай, тэрэ тоодо түбэй больницын, Зүүн зүгэй электросетиин, таряа тушаан абалгын пунктын газаа тон муухай, эндэ-тэндэнь овоологдоһон бог шорой, шулуу шохой, түмэрэй үлэгдэлнүүд олоор хэбтэнэ. Тэдэнь хэзээ абтаха юм бэ? Абтаад хайшаа абаашагдажа хаягдаха юм? Бү мэдэе. Магад баһал тэрэл хуушанайхяараа ой тайга, уһа голой эрье шадарай һөөг бургааһад руу абаашагдажа буулгагдаха гү? Юуб гэхэдэ, больница шадар урдан гараһан Үдэ голой эрьеэр ямар ехэ муухай юумэн олон жэлэй туршада абтагдаа гээшэб?

Хори һууринай зон түрэл тосхонойнгоо шадарай ой тайгада, уһа голнуудай эрьедэ сүлөө сагтаа амархада аятай зохид болгомоор байлгаха гээ һаа ,ариг сэбэрые сахилгын габшагай һарада эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, өөрын онсо хубита оруулха зэргэтэй. Энэ талаар эмхи зургаануудай, предприятинуудай партийна болон профсоюзай организацинууд, эхэнэрнүүдэй соведүүд, үйлсэ гудамжануудаар байгуулагдаһан элдэб эмхинүүд , арадай депутадуудай постнууд, һургуулинуудай һурагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсаха сэхэ уялгатай гэхэдэ, нэгэшье алдуу болоогүй байна.

Алдар суута арюухан долгито Байгалаа хамгаалха гээ һаа, уһа голнуудаа, ой тайгаяа сэбэр һайхан байлгаха гээшэ хүн бүхэнэй нангин хэрэг болоно бэшэ гү?

Г. БАДМАЕВ,
манай корр.

Мүнөөдэр—Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр

ЭХЭ АЖАЛНАЙ ЕХЭ

...йөрдохи түсэбтэ ...о болон 2000 он ... зоной элүү- ...а хүгжөөлгын, ...үрые хамгаалгые ...эндхэлгын гол ...тухай» КПСС-эй ...ССР-эй Министрнүү- ...й тогтоолой бата- ...ар 2,5 жэл үнгэр- ...ой орон дотороо ...амгаалгые хүгжөөл- ...эбарие хубилган ...эрэгтэ угаа ехэ ...ай байгаа. ...ань гэхэдэ, элүү- ...ада гүрэн болон ...ондоогоор хан- ...о, хангалгын ша- ...тулха, һэргылэм- ...үүрэй үргэдхэхэ, ...та аргалдаг гу- ...доряалан тусхай ...бүүдтэ дамжуу- ...деегэй ажалша- ...хамгаалгые хүр- ...о хүгжөөхэ, ме- ...ки зургаануудые ...хоондо оруулха, ...й түйлалтануудые ...эрэглэхэ зорилго ...ом. Эдэ гол шэг- ...аримталан, респу- ...оо зониие меди- ...и хангалгые һай- ...юкихо хэмжээ- ... Тэрэл зуура ...ние хубилган шэ- ...һанда үшөөл хү-

...үүрые хамгаал- ...йи захиралтаар ...ңдтахи районно, ... больницануудай, ...нудэй ахамад ...ани хүлһэнэй жа- ...байбал, шэнэ ту- ...хүнүүдые абаха ... байна. Гэбэшье ...нуудай түбэй бо- ... ахамад врачнар ...үйсэдөөр хэрэг- ...о баримтанууд ...ашээлхэдэ, Улаан- ...н туһаламжын ... хүлһэ түлэхэ ...байше, врачнуу- ...ябадаггүй байба, ...мжалан, коллек- ...үүришэлдөөкшье ...юм.

Манай республикын элүүрые хамгаалгада бусадшье дутагдалнууд бии ааб даа. Тэдэниие бүлтыень дурдаха зорилго тус статья соо табигдана бэшэ.

Гэхэ зуура, зарим тэды амжалтанууд һайшаалтай зүйлнүүд бии гэжэ хэлэхэдэ, ехэ алдуу болохогүй ха.

Республикын Элүүрые хамгаалгын министерство 1986—1989 онуудта комплексно программа бэелүүлжэ эхилһэн байгаа. Тус программын ёһоор үхибүүдэй наһа бараха ябадалые үсөөрүүлхэ, халдабарита үбшэндэ нэрбэгдэхэ ушарнуудые үсөөрүүлхэ, үбшэнэй гэмээр саг зуураар ажалһаа сүлөөлэгдэхэ ябадал хороохо, республикын элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудай материально-техническэ үндэһэ һуурииие бэхижүүлхэ талаар хэмжээнүүд хаа хаанагүй бэелүүлэгдэжэ эхилээ һэн.

Эдэ хэмжээнүүдые абаһанай ашаар 12-дохи табан жэлэй дүрбэн жэлэй туршада үхибүүдэй наһа бараха ушарнууд 21 процентээр хороо (РСФСР-тэ дунда зэргээр 19,3 процент юм). Республикын 15 райондо һүүлэй жэлнүүдтэ үхибүүдэй наһа бараха ябадал горитойгоор хороогдоо. Хэрбээ нэгэ мянган хүндэ абажа тоолобол, 1985 ондо 9,4 хүн наһа бараһан байбал, 1989 ондо 8,4 хүн наһа бараһан байна. (РСФСР-тэ дунда зэргээр 10,5 хүн нүгшэдэг байна). Манай республикада эрэшүүл дунда зэргээр 69,4 наһатай, эхэнэрнүүд 79 наһатай болоно.

Үбшэнэй гэмээр саг зуураар ажалһаа сүлөөлэгдэхэ ябадал һүүлэй 4 жэлэй туршада хамта дээрээ 7,2 процентээр хороо. Тиигэжэ социальна нөөсэлэлгын хэдэн миллион түхэриг мүнгэн алмагдаа.

Һүүлэй үедэ зонһоо ородог гомдолнуудай тоо зарим тэды үсөөрөө. Жэшээлхэдэ, 1989 ондо 1988 онтой сасуулбал, гомдолнууд 11,5 процентээр хороо.

Манай республикада элүүрые хамгаалгын хүдэлмэри Совет засагай жэлнүүдтэ ехэ амжалтатайгаар хүгжэһэн байна. Энээниие хэншье буруушаажа шадахагүй. Жэшээлхэдэ, үхибүүдэй наһа бараха ябадал 3 дахин хороо, хүнэй наһан хоёр дахин һунаагдаа, халдабарита олон үбшэн усадхагдаа.

70-аад онуудаар, мүн 80-аад онуудай эхеэр элүүрые хамгаалгада олон дутагдалнууд харагдажа эхилээ. Энэнь ороной экономическа хүгжэлтэһөө дулдыдадаг байгаа. Гүрэнэй бюджедһээ элүүрые хамгаалгада мүнгэн багаар үгтэдэг, эм домшье багаар гаргагдадаг болоо. Медицинскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэриие сэгнэдэг гурим хангалгын шанарые һайжаруулха хэрэгтэ нүлөөлдэггүй байгаа.

Манай орон дотор һайн бэетэй ябаха асуудалда тон бага анхарал хандуулагдадаг болоо һэн. Энээнһээ шалтагаалан, бүхы зоноймнай гурбанай хоёр хубинь физкультура ба спорт тоодоггүй, арадаймнай 30 процент үлүүсэ таргалһан, 70 миллион шахуу хүнүүднай тамхи татадаг болоһон байна.

Совет хүнүүдэй бэеын элүүр энхэ байдалые найдамтайгаар хамгаалхын тула элүүржүүлгын эмхи зургаануудай материально-техническэ үндэһэ һуурииие бэхижүүлхэ, тэдэнээ мүнөө үеын аппаратураар, эм домоор түгэс хангаха эрилтэ табигдана. Энэ талаар оролдолго гаргагдажал байдаг. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ 1989 ондо колхоз, совхозуудай, промышленна предприятинуудай хүсөөр врачебнэ 10 амбулатори, фельдшерскэ 10 пункт шэнээр түхеэрэгдээ, Баргажанай - Адагта халаанай туршада 150 хүниие үзэжэ гаргаха аргатай поликлиникэ баригдаа, Улаан-Үдын 7-дохи поликлиникэдэ залгалаа баригдаа. Яруунын районой түб Нарһатада нарайлалгын гэр, Кабанскда халаан соо 250 хүниие үзэжэ гаргаха поликлиникэ ашаглалгада үгтөө.

Хүдөө нютагуудта 11 гэр ашаглалгада оруулаабди.

Улаан-Үдэдэ барилгада мүнгэ оруулжа, өөрынгөө хүдэлмэрилэгшэдтэ түрүүшынхиеэ 15 байра хубаарилжа үгэбэди.

Гадна Улаан-Үдын үхибүүдэй 2-дохи больница, туберкулез аргалдаг диспансер, Хэжэнгэдэ болон Мухар-Шэбэртэ районой түбэй больницанууд, Ильинкэдэ — хүүгэдэй санатори, Прибайкалиин районой түбэй больницын терапевтическэ корпус, Улаан-Үдэдэ 300 оротой үхибүүдэй больница баригдажа байнхай. Тиихэдэ мүнөө Хурамхаанай районой түбэй больницын, Северобайкальск хотодохи нарайлалгын гэрэй проектнууд бэлэн болгогдоод, барилгашадые хүлеэнэ.

Арбан гурбадахи табан жэлдэ элүүрые хамгаалгада 52 миллион түхэриг мүнгэн гаргашалагдаха юм.

Саашадаа промышленна, барилгын, хүдөө ажахын предприятинуудта медицинско-санитарна частьнуудые байгуулжа, зониие хангалгые улам һайжаруулха зорилго табигдана.

Мүнөө элүүрые хамгаалгын эмхи зургаанууд ажахын талаар бэеэ даанхай байдалда орохо болонхой. Тиихэдэ поликлиникэнүүд, больницанууд болон медицинскэ бусад эмхи зургаанууд территориальна нэгэдэлнүүд болгогдожо, зониие хангалгын шанар эрид һайжаруулха аргатай болоно байна.

Хангалгын шанар хараада абажа, экономическа урмашуулгын шэнэ ёһо гуримуудые нэбтэрүүлхэ, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһые аб адли байлгаха ябадалые усадхажа, эсэсэй дүнгүүдэй түлөө харюусалга дээшэлүүлхэ арга олдоо.

Үбшэн хүнүүдые харууһалха хэрэгтэ бригадна онол арга нэбтэрүүлхэ, медицинскэ училищинуудай студентнүүдые олоорнь хэрэглэхэ зорилго мүнөө бэелүүлэгдэжэ байна.

Медицинскэ эмхи зургаануудаи материально-техническэ үндэһэ һуурииие һайжаруулһанай ашаар поликлиникэнүүд ба больницануудай ажал ябуулгые нарижуулха, кадрнуудай оролго, гаралгые хороохо эрга олдохо байна.

Районуудай түбэй больницануудай ахамад врачнар районно Соведүүдэй гүйсэдкомтой, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта «Элүүр энхэ байдал» гэһэн программа бэелүүлэн, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдые байраар хангаха асуудалые шиидхэлсэхэ ёһотой.

Республика доторнай хүдөөгэй медицинскэ эмхи зургаануудые колхоз, совхозуудай мэдэлдэ оруулха хэрэг бэелүүлэгдэжэ эхилбэ.

Хурамхаанай районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз Бархаанай участково больницые республика дотороо тон түрүүшээр нэгэ цех болгожо абаа. Тэрэ гэһээр тус больницын ажалай дүнгүүд һайжараа. Гол шухэлань гэхэдэ, колхознигууд ба тэдэнэй гэр бүлын гэшүүдэй бэеын элүүртэ тус больницын хүдэлмэри сум зорюулагдадаг болоһон байха юм. Колхозой бариһан амаралтын байшанда амарагшадта сэгээ, минеральна уһан үгтэдэг, физиокабинет хүдэлдэг. Тус колхоздо үдэртөө хүнүүдые аргалдаг фельдшерскэ пункт баригдаха юм. Медигүүдэй ажаһуудалда хабаатай асуудалнууд һайнаар шиидхэгдэнэ. Энэ дүй дүршэл республикын бусад районуудта тараан дэлгэрүүлхэ шухала гээшэ.

Манай республикада мэргэ...эл шадабари ехэтэй врачнууд, бэрхэ хүдэлмэрилэгшэд олон ааб даа. Арад зоной элүүрые хамгаалгада ехэ габьяатай байһан 298 врач болон бусад медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй орден, медальнуудаар, 260 хүн «Элүүрые хамгаалгын отличник» гэһэн тэмдэгүүдээр шагнагданхай, хамта дээрээ 198 врач СССР-эй, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй габьяата врачай нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй байна.

1989 оной социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр Гусиноозёрскын больницын нарайлалгын отделени СССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар, Тарбагатайн районой Ехэ-Хунилын врачебнэ амбулатори болон республиканска больницын нюдэ аргалдаг отделени РСФСР-эй элүүрые хамгаалгын министерствын, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа һэн.

Улаан-Үдын 4-дэхи поликлиникэ (ахамад врач В. Б. Бубеев), 2-дохи городской больницын цеховэ терапевт Е. Д. Жамьяндабаева, шэлэй заводой медпунктые даагша Л. С. Жарникова, 1-дэхи поликлиникын терапевт Е. Н. Хопрячкова, Улаан-Үдын түргэн туһаламжын больницын участково врач А. Н. Ханхалаева, нюдэнэй врач С. И. Тарасова, медсестра Ф. А. Барнышева, Прибайкалиин районой Түрхын участково больницын медсестра И. С. Власова, Захааминай районой түбэй больницын хүүгэдэй отделениин ахалагша медсестра А. Б. Ешеева, тус районой Тоорын участково больницын медсестра Р. А. Мадагаева, Кабанскын районой түбэй больницын педиатр А. И. Пинтаева, Гусиноозерскын түбэй больницын врач-педиатр Ц. Д. Раднаева, Бэшүүрэй районой Бүлюутын фельдшерскэ пунктын фельдшер С. А. Чижикова, Хэжэнгын СЭС-эй врач-эпидемиологой туһалагша Б. П. Намнонова, Хурамхаанай районой түбэй больницын акушерка Д. А. Бадмаева болон бусад энэ тоодо оролсоно.

Мүнөөдэр манай хото городууд болон хүдөө нютагуудта медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд өөрынгөө һайндэрые тэмдэглэжэ байна. Эдэ һайндэрнүүд дээрэ манай олон түрүүшүүлэй нэрэ дурдагдаха, тэдэнэр урмашуулагдаха байха. Тиимэһээ би мүнөөдэр медицинскэ бүхы хүдэлмэрилэгшэдые һайндэрөөр амаршалаад, ажалдань амжалта хүсэнэб. Ажалнай урдамнай угаа ехэ байнал даа.

В. ТАРМАЕВ,
Буряадай АССР-эй элүүрые хамгаалгын министр.

УЛААН-ҮДЫН СОВЕТСКЭ РАЙОНОЙ ХҮҮГЭДЭЙ ХОЁРДОХИ ПОЛИКЛИНИКЭДЭ ЭРХИМЭЭР АЖАЛЛАДАГ, МЕДИЦИНСКЭ ХАНГАЛГАДАА ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ, ШЭНЭ ОНОЛ АРГАНУУДЫЕ ХЭРЭГЛЭДЭГ ВРАЧНУУД БОЛОН МЕДСЕСТРАНУУД ОЛОН ААБ ДАА. ТЭДЭНЭЙ НЭГЭН—ВРАЧ - ПЕДИАТР НАДЕЖДА ФЕДОРОВНА ЛАЗАРЕВА БОЛОНО.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Ф. ЛАЗАРЕВА АЖАЛДАА.

В. ГАРМАЕВАЙ фото.

ХҮНДЭТЭЙ МЕДСЕСТРА

Сагаан мүнгэн малгайтай Саяан уулын хормой дороохоно оршодог «Аршаан» курортын поликлиникэдэ процедурна медсестрагаар гурбадахи жэлээ Майя Степановна Павлова хүдэлнэ.

Үглөөнэй 8 сагһаа тэрэ ажалаа эхилдэг. Медсестрагай кабинет соо хододоо ариг сэбэр. Амарагшадай хажуугаар эндэ ажаһуудаг хүнүүдые аргалдаг заншалтай.

Майя Степановна элүүрые хамгаалгада хүдэлжэ захалһаар 18 жэл болобо.

1972 ондо тэрэ Улаан-Үдын медучилищи дүүргэһэн юм. Улаан-Үдэ хотын Дээдэ-Онгостойн «Березовка» гэжэ санаторидо арбаад жэл, һүүлдэнь Түнхэнэй аймагай Хойморой больницада ажаллаа. Майя Степановна Павлова хаанашье ажаллахадаа, үнэн сэхээр ажалдаа хандажа, зоной дунда хүндэтэй болонхой. Процедурна кабинет соо ороходо, Майя Степановна хүн бүхэндэ хүндэтэйгөөр хандажа, ороһон гараһан хүнүүдые һайнаар шагнадаг, хэрэгтэй зүбшэл заабари үгэдэг.

Ажалдаа амжалтатайгаар ябадаг Майя Степановна Павлова элүүрые хамгаалгын органуудай Хүндэлэлэй грамотануудаар ба үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагданхай юм.

Б. БИРБАЕВ.

АРЮУН СЭБЭР НАМТАР

...уулын хор- ...шоройдоһон Ве- ... дунда һургуули ... удаа, хаана ... үшөөшье мэ- ... залуу ябаа юм. ..., шааялдажа ... хүбүүд, басагад ... һураха бо- ... дундаһаа ..., Бубей Радна- ... Аханаев гэгшэд- ... Банзаровай нэрэм- ... инститtyдта ... эльгээбэл даа. ... Эрхитуев Шэ- ... инститtyдта ... Хоёр хүбүүд— ... Гармаевтай Улаан- ... училищидэ ... һэмди,— гэжэ ... тэрэ үнгэрһэн ... һурадаг, саашадаа ... хэдэг боло- ... һанаандаа оруу- ...

... Банзаровай нэрэм- ... институт ... Гомбоева мү- ... дунда һур- ... Харин Б. У. О. Аханаев хоёр

түрэл һургуулидаа—Бархандa хүдэлжэ ябана. Шэтын медицинскэ институт дүүргэжэ, рентгенолог мэргэжэлтэй болоһон Шагдар Эрхитуев Улаан-Үдын Железнодорожно больницын эрхим врачнуудай нэгэн болонхой.

Мүнөө эндокринологиин диспансертэ врач-хирург мэргэжэлтэй болоһон Вениамин Намдыкович Будаев тус диспансерэй олон тоото врачнуудай дунда өөрынгөө мэргэжэлдэ дурлаһан эрхим доктор гэжэ үбшэнтэнэй болон сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда суурханхай.

Училищи дүүргэһэн аад, яагаад врач болоо юм гэһэн асуудал гарана ёһотой.

Бага балшар наһанһаа номоо оролдосотойгоор, һайнаар үзэдэг, шуумар бэрхэ энэ хүбүүн Улаан-Үдын медицинскэ училищи эрхим сэгнэлтэнүүдтэйгээр дүүргэһэн жэлдээ, Хурамхаанайнгаа районой түб һууринда фельдшерээр хүдэлжэ эхилээ һэн. Эндээ хүдэлжэ ябахадаа, врачай мэргэжэлтэй болохо хүсэл эрмэлзэлтэй һэн тула саашадаа һураха гэһэн бодолдо абтаба ха. Тиигэжэ 1960 оной зун Эрхүүгэй медицинскэ институтда ороһон байгаа.

— Минии һаял хүдэлжэ, үбшэн зониие аргалжа ябаха үеэр, намтай суг училищида һуража байтараа, тэрэнээ орхёод, Эрхүүгэй медицинскэ институтда һуража ябаһан Борис Гармаев зунайнгаа амаралтада ерэхэдээ, намайе институтда орыш гээд идхаа бэлэй,— гэжэ В. Н. Будаев мүнөө хөөрэдэг...

Хирург мэргэжэлтэй болоһон Вениаминай Улаан-Үдэеэ ерэжэ, Элүүрые хамгаалгын министерствэдэ ороходонь, тэрэниие Хяагта хотын түбэй больницада хүдэлхыень дурадхаһан байгаа.

Залуу врач эндээ хүдэлжэ эхилһэн түрүүшын үдэрһөө зондо налгай зохидоор хандадаг, хүн бүхэндэ түргэн туһаламжа үзүүлхые оролдодог бэйһанаа харуулжа, коллективэйнгээ, мүн үбшэнтэнэй дунда хүндэтэй болоһон, һайн гартай, буряад арадай хэлсэдэгэй ёһоор, «хүнгэн гартай» доктор гэһэн зоной хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байха юм.

Үбшэн, үлбэр зониие аргалха талаар дүй дүршэлөөр баян Вениамин Намдыкович тус больницадаа хүдэлжэ ябахадаа, хэды олон хүндэ операци хэжэ, хүл дээрэнь гаргаа гэжэ һананат! Тоолохо болоо һаа, олон даа! Хяагта хотын больницада гурбан жэлэй туршада хүдэлөөд байтарнь, Вениамин Намдыковичые Ажалай Улаан Тулай ордента авиационно заводой больницада хүдэлхыень дурадхаһан байгаа.

Арад зоной хэлсэдэгэй ёһоор шухаг мэргэжэлтэн нэгэ газарта удаан хүдэлдэггүй гэдэгтэл Вениамин Намдыковичай эндэ гурбан жэлэй туршада хүдэлөөд байхадань, тэрэниие эндокринологиин диспансерэй врач-хирургаар хүдэлхыень дурадхаһан байна. Энэмнай 1977 он болоно. Тэрэ гэһээр нүхэр Будаев эндэ хүдэлжэ ябаха үедөө, нэгэдэхи категориин врач-хирург болотороо, мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ гараһан байха юм.

— Үнгэрһэн энэ үе соо хэды үбшэнтэндэ операци хэжэ, үлбэр болоһон хэр олон хүнүүдые хүл дээрэнь табяа гээшэбта?

— Бахалуур орёоһон үбшэндэ би гансаараа операци хэдэг бэшэ, харин бүхы коллективээрээ хэжэ, үбшэн зондо туһаламжа үзүүлдэг гээшэбди. Сэхыень хэлэхэдэ, хоолой орёоһон үбшэ аргалха ёһотой мэргэжэлтэн һэн тула, энэ үбшэ удаан болгонгүй, саг соонь эмшэлхэ нангин уялгаяа заагүй дүүргэхын түлөө оролдонобди. Үбшэн зоной хоолойдо хэһэн операцинуудаймни тоо аяар гурбан мянгандаа дүтэлжэ ябана. Бидэнэр, иимэ, тиимэ үбшэ аргалба, эмшэлбэбди гээд һайрхажа, олондо дуулгажа ябадаггүй гээшэбди,— гэжэ нүхэр Будаев хэлээ һэн.

Нүхэр Будаевай хүдэлмэриин саг эртэ үглөөнһөө эхилээд, үдэшэ орой болотор үргэлжэлдэг юм. Үшөө тиихэдэ долоон хоногтоо нэгэ удаа больница соогоо дежурлаха, ниитын хүдэлмэридэ хабаадалсаха гэхэ мэтын даабаринууд врачай хүдэлмэридэ али олоор дайралдадаг гээшэ.

— Табан жэлдээ нэгэ удаа мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ курсада Эрхүүгэй медицинын институтда ошожо һурадаг гээшэбди. Бидэнэр саахарай диабедтэй болон хоолой орёоһон үбшэнтэй хүнүүдэй бэеые һэргылхэ, эмшэлхэ талаар эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хараалдаг болонхойбди. Энэмнай юун бэ гэхэдэ, нэн түрүүлэн, бидэнэртэ даалгагдаһан район, участогуудтаа ошожо, үбшэн зониие үзэхэ, һэргылхэ хүдэлмэри таһалгаряагүй үнгэргэжэ байдаг болонхойбди. Намда Бэшүүрэй, Баргажанай, Хурамхаанай районууд даалгаданхай, — гэжэ нүхэр Будаев хөөрэнэ.

Больницада аргалууһан үбшэн зоной дурадхал, гомдолнуудаа бэшэдэг тусхай дэбтэр соо нүхэр Будаевта аргалуулагшадай бэшэһэн баяр баясхалан хүргэһэн тэмдэглэлнүүд олон байба. Жэшээнь, нүхэр Белоусова иигэжэ бэшэнэ: «Хүндөөр үбшэлһэн намайе аргалһан В. Н. Будаев богони саг соо эмшэлжэ, хүл дээрэмни гаргаа, наһыемни ута болгоо. Би «найжынгаа» хэлэдэг үгэнүүдыень, һайн һайхан сэдьхэлыень хододоо һанажа, магтажа ябахаб».

Мүн тус диспансертэ аргалууһан Р. Н. Устинова, Г. Н. Сутурина болон бусадай бэшэһэн үреэлэй үгэнүүдэй олонхинь врачнууд В. Н. Будаев В. М. Юндунов хоёрой ажал хэрэгүүдтэ зорюулагданхай. «Сэхыень хэлэхэдэ, бидэнэй аргалууһан больницын хирургическа таһагай бүхы хүдэлмэрилэгшэд үбшэн зондо туһаламжа үзүүлжэ байха нангин уялгадаа энэрхы сэдьхэлтэйгээр хандадаг, бидэнэрые түргөөр эдэгээхын тулада оролдожо байдаг эб нэгэн коллектив гээшэ» гээд нэгэ тэмдэглэл соо уншанабди.

Энэл даа ажалшадай элүүр энхэ, зол жаргалта ажабайдалай түлөө бүхы наһаяа үгэн ажаллажа ябадаг врач-хирург В. Н. Будаевай ажалайнь арюун сэбэр намтар!

Ч-Д. БУДАЕВ,
Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хирург В. Н. Будаев операци хэнэ (баруун гарһаа хоёрдохи).

БАЯР ХҮРГЭНЭБДИ

ЭНЭРХЫ СЭДЬХЭЛТЭН

Һаяхан үбшэлөөд, Тээгдэ тосхоной больницада хэбтэжэ аргалуулха баатай болоо һэм. Залуу врач Баян Очирович Дугаров энэрхы һайхан сэдьхэлээрээ, налгай зөөлэхэн үгөөрөө хандажа, нилээд анхарал оролдолго гарган эмшэлжэ, намайе һайн болгобо. Больницын сестранууд Н. Р. Бабуева, Р. Б. Хашитова гэгшэд үбшэнтэндэ ехэ зохидхоноор хандадаг байна.

Эдэ нүхэдтэ зол жаргалые, һайн һайханиие, ажалдань амжалта хүсэнэб.

Хориин район. **Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.**

ГУШААД ЖЭЛДЭ ЯБАЖА...

Манай Эдэрмэг нютагай участково больницада медсестра Галина Шитина үнинэй хүдэлдэг юм. Тэрэ анхан залуухан басаган ерэһэн аад, мүнөө ажалай ехэ дүршэлтэй, томоотой, бэрхэ мэргэжэлтэн болотороо бидэнэй нюдэн дээрэ ургаа гээшэ. Теэд тэмдэглэмээр юумэнь гэхэдэ, энэ нүхэрнай өөрөө 6—7 километрэй Вознесеновкэ һууринда ажаһуудагшье һаа, гушаад жэлэй турша соо ниитын транспортаар ябажа, энэ больницада хүдэлжэ байна. Энэнь Галинын түрэл коллективтээ, хэжэ байһан ажалдаа, манай Эдэрмэг нютагташье дуратайе гэршэлнэ.

Медигүүдэй үдэрөөр дашарамдуулан, манай нютагаархинай эгэһөө Г. В. Шитинада баяр баясхалан хүргөөд, ажалдань ба ажабайдалдань бүхы һайн һайханиие хүсэнэбди.

Х. БАЗАРЖАПОВА.

Хэжэнгын район.

ВРАЧ-ДЕПУТАТ

А. Г. Подопригора Шэтын медицинскэ институт дүүргэжэ ерэһээр Загарайн районой түбэй больницада шүдэ аргалдаг врачаар 1973 онһоо таһалгаряагүй ажаллана. Хүн зондоо энэрхы зөөлэнөөр хандадаг, даалгадаһан хүдэлмэрингөө ехэ харюусалгые мэдэрдэг, мэргэжэл шадабаряа саашадань дээшэлүүлжэ ябадаг тула хүн зоной дунда хүндэтэй болоһон юм. Александр Георгиевич КПСС-эй гэшүүн, Тэрэ районой түбэй больницын хүдэлмэрилэгшэдэй партийна организациин секретаряар, КПСС-эй райкомой шалгалтын комиссиин гэшүүнээр һунгагданхай. Парти болон обществодо хубилган шэнэдхэлгые түйлаха шухала гэжэ тэрэ тоолодог.

Үнэн сэхэ, сагаан сэдьхэлтэй, хэһэн юумэерээ һайрхажа ябадаггүй байһан тула олоной дундаһаа али нэгыень шэлэн һунгаха гуримаар депутадай мандадай түлөө тэмсэлдэ илажа, Буряадай АССР-эй арадай депутадаар һунгагданхай.

С. СТЕПАНОВ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТАСС · АПН

МНРП-гэй ЦК-гай ПРЕЗИДИУМЭЙ ШИИДХЭБЭРИ

УЛААН-БААТАР. МНРП-гэй ЦК-гай дэргэдэхи Ниитын эрдэмэй институдые 1990 оной июлиин 1-һээ болюулха гэһэн шиидхэбэри Монголой Арадай-революционно партиин Центральна Комитедэй Президиум баталан абаба. Тэрэнэй оронда партиие хүгжөөхэ, шэнэдхэхэ теоретическэ ,ажал ябуулгын ба захяа заабариин асуудалнуудай, МНРП-гэй политикын талаар эрдэм-шэнжэлэлгын түб байгуулхаар шиидхэгдээ. Тиихэтээ хамта тэрэ Монголой обществын социальна, политическэ, оюун ухаан бодолой ажабайдалай, хубилган шэнэдхэлгын талаар гол шухала асуудалнуудаар ниитын һанамжануудые шэнжэлхэ, дурадхалнуудые оруулха шухала гэжэ «Үнэн» газетэ бэшэнэ.

Институдай библиотекые МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй хангалгын ба ажахын захиргаанай мэдэлдэ дамжуулха шухала гэжэ мүн лэ тоологдоо.

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМДЭ ҮНДЭҺЭЛНЭ

ЛУАНДА. Марксизм-ленинизм хадаа социалис общество байгуулхын түлөө Анголын арадай тэмсэлдэ нагүчна үндэһэ һуури байһаар гэжэ МПЛА — Ажалай партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Кунди Пайама мэдүүлбэ .

Анголо социализмын замаар дабшаха ёһотой. Юундэб гэхэдэ, капитализм хэзээдэшье арад зоной аша туһада алба хэдэггүй юм гэжэ тэрэ Бенгелэ хотодо партиин гэшүүдтэй уулзахадаа хэлээ.

Мүнөө Анголодо болоно байһан үйлэ хэрэгүүдые дэлхэй дээрэхи хубилалтануудһаа амяарлан хаража болохогүй гэжэ Анголын хүтэлбэрилэгшэ тэмдэглээ. Бидэ хубилалтануудай түлөө тэмсэнэбди. Гэбэшье хубилгагдахагүй гол ёһонууд байдаг гээшэ гэжэ К. Пайама хэлэбэ.

ХАМТЫН ЗАСЕДАНИ

СОФИ. Экономическа ба эрдэм-техникын харилсаанай талаар совет-болгар правительстванууд хоорондын комиссиин XXXIV заседани эндэ боложо, хоёр ороной ажахын хүгжэлтэдэ шэнэ ушар байдалтай тааралдуулан. Болгариин болон СССР-эй хоорондохи худалдаа наймаанай-экономическа холбооые гүнзэгырүүлхэ талаар шэглүүлэгдэһэн хэдэн документнүүдтэ гараа табиһан байгаа.

1991—1995 онуудта хүнгэн промышленностиин талаар СССР-эй болон НРБ-гэй хоорондохи харилсаае хүгжөөлгын тусхай зорилготой программада, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностьда, худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой предприятинуудта тодхогдон табигдаха түхеэрэлгэнүүдые хамжаанай аргаар үйлэдбэрилхэ тухай хэлсээндэ заседанида хабаадагшад гараа табяа, Хоёр ороной правительствануудай толгойлогшонорой байгша оной март һарада болоһон уулзалга дээрэ баталагдан абтаһан хэлсээнүүдые бэелүүлгын ябаса, 1991 онһоо худалдаа наймаанай-экономическа харилсаануудта орохо тухай правительстванууд хоорондын хэлсээе бэлдэлгын асуудалнууд мүн лэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа.

Арадай уран бэлигэй уласхоорондын фестиваль

«БАЙГАЛ—ДЭЛХЭЙН ЭРДЭНИ СУБАД»

...ой июлиин 19-һөө ... болотор манай ... үнгэргэгдэхэ ... бэлигэй уласхоо- ...стивалиин уряа үгэ- ...юм. Иимэрхүү хэм- ... үнинэй эмхидхэ- ...лагдаһан байгаа. ... оронуудһаа олон ...гатайгаар фести- ... тухай шиидхэ- ...эшэ оной һүүл ...ай уран бэлигэй ... III фестивалиин ... комитет абахадаа, ...ССР-тэ үнгэргэхэ ...

...ин зорилго гэхэ- ...лон Европын ара- ...ые, оюун ухаанай ...шалалгын, саа- ...гын асуудалнуу- ... болоно. Гадна ...удэй олон арадуу- ...дохи харилсаа хол- ...жүүлгэ мүн бо- ... гол шухала зо- ..., Байгал далайе ...гаалга ааб даа. ...шье арадта һай- ...дэг гайхамшагта далай хосорхо ёһогүй, тэрэниие хамгаалха хэрэгтэ хүн бүхэмнай оролдолгоё гаргаха зэргэтэй гэһэн һанамжа фестивалиин хүдэлмэриие хүтэлхэ ёһотой. Байгалай түлөө тэмсэхэдээ, арадайнгаа соёлые хамгаалхабди, хүгжөөхэбди. Эликсэгүүдэйнгээ ёһо заншалнуудые, Эхэ оронойнгоо түүхэ, мүнөө сагые ба ерээдүйе хамгаалнабди гэжэ арад бүхэнэй түлөөлэгшэ гүнзэгыгөөр мэдэрхэ зэргэтэй. Болохо фестивалиин бүхы хүдэлмэри мүнөө иимээр манда үзэгдэнэ. Тэрээндэ хабаадаха холо ойрын нүхэднай мүн иимээр лэ зорилгоёо ойлгохо бэзэ даа.

Уласхоорондын энэ фестивальда Голландиин, Даниин, Норвегиин, Франциин, ФРГ-гэй, КНДР-эй, Вьетнамай, Лаосой болон Японой уран һайханай коллективүүд хабаадалсахаар хүлеэгдэнэ. Мүн совет ансамбльнууд болон гүйсэдхэгшэд Москваһаа, Казахстанһаа, Киргизиһээ, Туваһаа, Яхадһаа морилхо. Гадна Красноярска хизаарһаа хакас ба эвенк коллективүүд, Хабаровска хизаарһаа «Чива» гэжэ фольклорно бүлэг ерэхэ. Агаһаа, Усть-Ордаһаа зон заатагүй ерэнэ ааб даа. Иигэжэ хамта дээрээ 500-гаад айлшад суглараха болоно.

Фестиваль эмхидхэгшэдые нэрлэбэл, арадай уран бэлигэй бүхэсоюзна III фестивалиин эмхидхэхы комитет, Буряадай АССР-эй Соёлой министерство, Арадай уран бэлигэй ажал ябуулагшадай республиканска холбоон, Байгалай жаса, «Байкалтурист» эмхи, «Байгал» журнал гэһэнүүд болоно. Энэ хэмжээ ябуулгада гүрэнэй, ниитын болон кооперативна эмхи зургаанууд, промышленна предприятинууд, барилганууд, колхоз ба совхозууд, юрын зон дуратайгаар мүнгэ һомолһон байна.

Фестивалиин программын ёһоор, арад бүхэн өөрынгөө дуу, хатар ,онсо маягаа гүйсэдөөр харуулха аабза гээд хүлеэгдэнэ. Эгээл эхиндэ пресс-конференци үнгэргэгдэхэ юм. Удаань, июлиин 20-до Улаан-Үдын гудамжануудаар фестивальда хабаадагшад жагсаалда ябаад, үдэшэлэн Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ нээлгэн болохо юм. Үглөөдэрынь этнографическа музейдэ аман зохёолой һайндэр эхилхэ. Үдэшэлэн буряад драмын театрта «Зүүн зүг Баруун зүгые урина» гэһэн нэрэтэйгээр Азиин коллективүүдэй ехэ концерт болохо юм.

Үглөөдэрынь эртэ үглөөнһөө эхилээд, хотын сэсэрлигүүд болон амаралтын газарнуудта, талмайнууд дээрэ концертнүүд үнгэрхэ байна. Тиигээд байгаалиие хамгаалха уряа доро митинг эмхидхэгдэхэ.

Үдэшэлэн оперо, баледэй театрай ордон соо Европын коллективүүдэй «Амар сайн, Ази» гэһэн харюугай ехэ концерт табигдаха юм.

Июлиин 23—27-до айлшад хотын соёлой байшангуудта, хүдөө нютагуудта концертнүүдээ харуулха. Эдэ үдэрнүүдэй нэгэндэ Байгалда хабаатай бүхы асуудалнуудаар уласхоорондын семинар болон түгэсхэлэй пресс-конференци эмхидхэгдэхээр хараалагданхай.

Июлиин 28-да соёлой болон амаралтын сэсэрлиг соо театрализованно ехэ үдэшэ боложо, энээгээр фестиваль түгэсэхэ юм.

Фестивальда хабаадагшад Байгалай эрьедэ амарха аргатай байха. Эндэ фестивалиин хүдэлмэри саашаа үргэлжэлжэ, алдарта далайе магтаһан, аршалан хамгаалхые уряалһан дуунууд янза бүриин хэлэнүүд дээрэ зэдэлхэ гээшэ.

Н. МАДУЕВ,
республикын Арадай уран бэлигэй ажал ябуулагшадай холбооной правлениин түрүүлэгшэ.

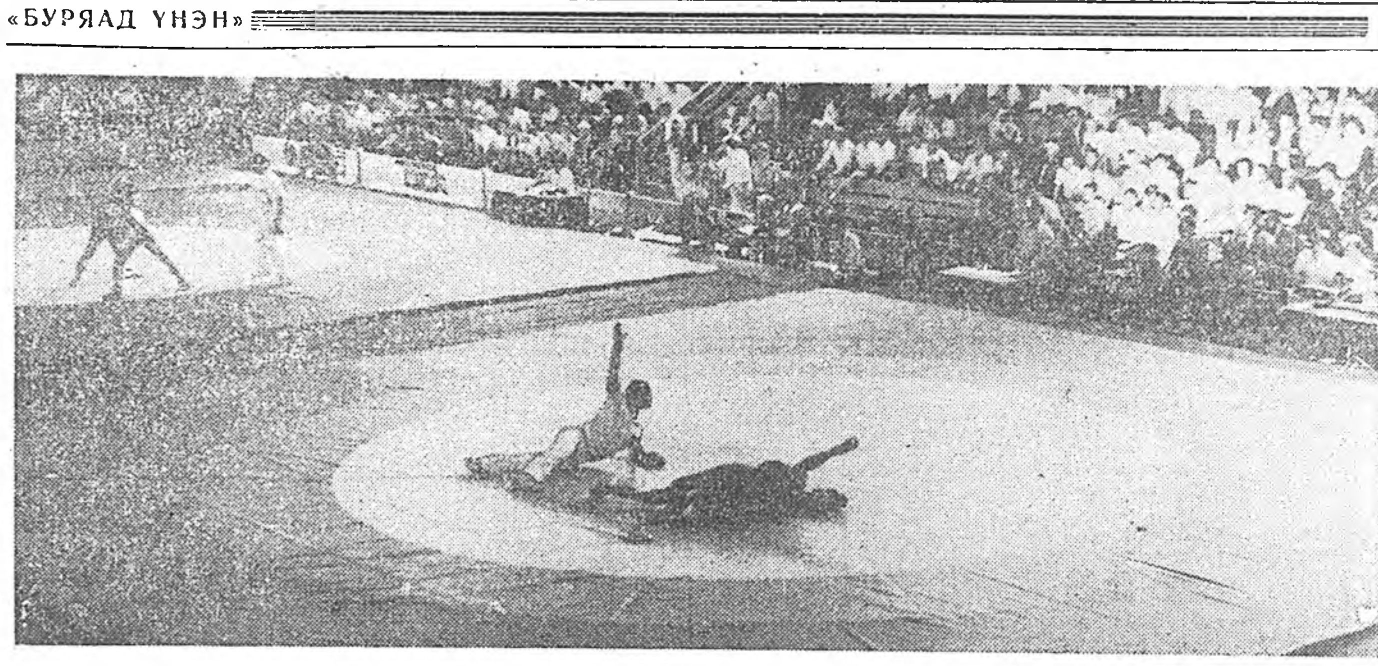

ТЭМСЭЛЭЙ ОХИН

СССР-эй 46-дахи ЧЕМПИОНАТ

Дүрэ буляалдаагын барилдаагаар СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн дүхэригһөө дүхэригтэ улам эршэдэжэ, хибэс дээрэхи тэмсэл шангадажа байна. Хоёрдохи үдэрэй үглөөнэй уулзалганууд манай республикын барилдаашадта урагшагүйгөөр захалба.

Эгээл хүнгэн шэгнүүртэ манай «Динамо» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Андрей Матюнов СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй түлөөлэгшэ спортын мастер Радик Бадретдиновтэй (Караганда) тулалдахадаа урагшагүйдэжэ, имагтал табадахи һууринда гарахын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ болобо. Спортын мастер Түмэн Жаргалов уласхоорондын классай спортын мастер Юрий Мамышевтай (Абакан) уулзаа. Тиихэдээ нютагаймнай хүбүүн очкогоор диилдэшоо.

Энэ шэгнүүртэ уласхоорондын классай спортын мастер Сергей Карамчаков (Красноярск) чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхэ аргатай байһанаа харуулна. Дүрбэдэхи дүхэригтэ тэрэ Кишинёвой спортын мастер Василий Лаптеакру гэгшые шүүбэ. Удаань профсоюзуудай спортын бүлгэмэй командын гэшүүн Намик Абдуллаевые диилэжэ, С. Карамчаков өөрынгөө бүлэгтэ түрүү һуури эзэлһэн байха юм.

57 килограмм. Эндэ уласхоорондын классай спортын мастернууд Руслан Караев, Сергей Смаль, спортын мастернууд Сеник Бабаханян, Назим Алиджанов гэгшэд түгэсхэлэй наадаанда гараба. Тиихэдээ С. Бабаханян ороной чемпион Р. Караевтай уулзахадаа, нүгөөдынгөө нэрэ зэргэһээ далтирангүй, эршэмтэйгээр доблолжо, 4:3 тоотойгоор шүүгээ. С. Смаль Н. Алиджановые тоггоон торгонгүй диилэбэ—9:0.

63 килограмм. СССР-эй спортын габьяата мастернууд Борис Будаев, Степан Саркисян (Кировакан) хоёрой уулзалга эгээл һонирхолтойгоор хүлеэгдээ һэн. Энэньшье гайхалтай бэшэ. Ушарынь гэхэдэ, эдэмнай эгээл үндэр нэрэ зэргэтэй спортсменүүд лэ. Хоюулаа дэлхэйн ба Европын чемпионууд, С. Саркисян Сеулда болоһон Олимпиадада мүнгэн медаляар шагнагдаһан намтартай. Түрүүшын хоёр минутын туршада хэниинь дүрэдөө оруулнагүй. Эгээл энэ үедэ Б. Будаев нүгөөдынгөө хүлдэ ороһон аад, очко абажа шадабагүй. Тиихэдэнь Саркисян зоригжожо, түрүүшын балл абаба. Нютагаймнай хүбүүн хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда ороходоо, зоригоо моходоггүй, эндүү алдуугаа нарииваар бодожо үзөөд, эршэмтэйгээр добтолдог хүн юм. Эгээл тиимэһээ Борис нүгөөдэез унагаажа, гурбан очко абаад, илалта түйлэжэ, өөрынгөө бүлэгтэ түрүү һуури эзэлбэ.

82 килограмм. Дэлхэйн чемпион Эльмади Жабраилов (Махачкала) спортын мастер Автандил Гоголишвили (Тбилиси) хоёрой уулзалга шанга тэмсэлдэ үнгэржэ, сугларагшадые һонирхуулаа. Грузиин барилдаашан 2:1 тоотойгоор диилэжэ, альга ташалгаар үгтэгдэбэ. Энэнь хүлеэгдээгүй ушар болоно. Спортын мастер Эгишэ Карапетян (Ереван) спортын мастер Давид Хурция (Сухуми) хоёрой шүүһэн хүниинь лэ мүрысөөгөө үргэлжэлүүлхэ ёһотой һэн. Ушар иимэһээ эдэнэй хэнииньшье мүхөөгөө үгтэхэ хэбэргүй. Нүгөөдынгөө эсэхэдэнь, Карапетян хойно хойноһоонь дүрбэн очко абажа, урагшаа дабшаба. Эндэ дэлхэйн чемпион Владимир Модосян (Красноярск) бүхы уулзалгануудта илажа, СССР-эй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхэ хараа түсэбтэй байһанаа нюунагүй.

100 килограмм. Түрүүшын удэр дэлхэйн абсолютна чемпион Ахмед Атаовые илажа, эгээл хүлеэгдээгүй ушар тохёолдуулһан уласхоорондын классай спортын мастер Арават Сабеев (Владикавказ) Костромаһаа ерэһэн спортын мастер Валерий Жуковые диилэжэ, урагшаа алхам хэхые шиидэнхэй байһанаа мэдүүлбэ. Ушарынь хадаа А. Сабеев урзанда жэл СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ мүнгэн медаляар шагнагдаһан, һүүлэй хоёр жэл соо Европын чемпион болоһон намтартай.

Энэл шэгнүүртэ дэлхэйн гурба дахин чемпион, Европын оло дахин чемпион, Олимпиин наадануудта мүнгэн медаляар шагнагдаһан Лери Хабелов (Тбилиси) өөрынгөө бүлэгтэ түрүү һуури эзэлбэ.

Саашадаа 52, 62, 74, 90 болон 130 килограммай шэгнүүрнүүдтэ мүрысөөн эхилжэ ороноймнай бэлигтэй бэрхэ, онсо өөрын арга дүрэтэй, мэргэжэл шадабаритай барилдаашад гоё һайханаар наадажа, сугларагшадые хужарлуулһан байха юм.

52 килограмм. Улаан-Үдын гарнизоной сэрэгэй алба хаагша, спортын мастер Виктор Монсонов Дагестанай АССР-эй Хасавюрт хотоһоо ерэһэн спортын мастер Багавдин Умахановтай уулзахадаа, юушье хэжэ шадангүй, 0:6 тоотойгоор шүүгдэшэбэ. Удаань манай барилдаашан спортын мастер Норайр Геворкянтай (Ереван) тулалдаа. Дүрбэн минутын үнгэрхэ үедэ табло дээрэ 4:4 гэһэн тоо яларжа байба. Саашадаа тэмсэл улам эршэдэжэ, Монсоновой 2 балл абамсаарнь, гонг ханхинаба. Зүгөөр судьянар буруу шиидхэбэри абажа, Н. Геворкянда илалта олгожорхёо. Тиихэдэнь манай командын түлөөлэгшэд буруушаалга хэбэ. Видеокамераар буулгагдаһан энэ тулалдаае дахинаа хаража үзээд, судейскэ коллегиин гэшүүд судьянарай шиидхэбэриин буруу болоһые элирүүлээ. Энээнэй ашаар Виктор Монсоновто илалта олгогдобо.

Эндэ нютагаймнай хүбүүд — уласхоорондын классай спортын мастернууд Сергей Замбалов Василий Миланханов хоёр уулзаба. Зүүн Сибириин технологическа институт дүүргээд, профсоюзуудай спортын бүлгэмдэ тренерээр хүдэлдэг С. Замбалов урданайнгаа арга хабые һэргээжэ байна гү гэжэ һанахаар. Юуб гэхэдэ, тэрэ 1987 ондо дэлхэйн Кубогта хүртэһэн хүн ха юм даа. Харин В. Миланханов урзанда жэл СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ мүнгэн медаляар шагнагдаа һэн. Зүгөөр мүнөө С. Замбалов нүхэрөө 4:0 тоотойгоор диилэжэ, хоёрдохи дүхэригтэ Яхадай АССР-эй спортын мастер Петр Малардыровта нэгэшье очко үгэнгүй, 6:0 тоотойгоор илаба.

Манай ороной суглуулагдамал командын нэгэдэхи номерой гэшүүн Владимир Тогузовой (Владикавказ) мүрысөөндэ хабаадаагүйшье һаа, уласхоорондын классай спортын мастернууд Олег Конюшенко (Днепропетровск), Михаил Кушнир (Львов), спортын мастернууд Багавдин Умаханов, Аслан Агаев (Бэку), Маулен Мамыров (Алма-Ата) гэгшэд һайн һорилготой байһанаа харуулна.

62 килограмм. Эндэ абаһаар лэ хүлеэгдээгүй ушар болобо. Нёдондо залуушуулай дундаһаа Европын чемпион болоһон уласхоорондын классай спортын мастер Гаджи Рашидов (Махачкала) дэлхэйн чемпион Хазар Исаевтай (Баку) уулзахадаа, эршэмтэйгээр добтолжо, 5:1 тоотойгоор диилэһэн байгаа. Залуугай сог зали дүй дүршэлые булижа гараба бшуу.

Спортын мастер Михаил Чернов (Киев) уласхоорондын классай спортын мастер Казимагомед Айгулов (Москва) хоёрой уулзалга һонирхолтойгоор үнгэржэ, сугларагшадые хужарлуулаа. Тэдэнэр эршэмтэйгээр добтолхоһоо гадна, шадамар бэрхээр хамгаалалта хэнэ. Табан минутын үнгэрхэдэ, табло дээрэ 1:1 гэһэн тоо яларжа байба. Мүрысөөнэй дүримэй ёһоор хэн нэгэнэйнь түрүүшын балл абатар, тулалдаан үргэлжэлүүлэгдэдэг гээшэ. Айгулов нүгөөдынгөө хүл руу шургажа ороһон аад, юушье хэжэ шадангүй алдажархёо. Уданшьегүй Чернов нүхэрөө мэхэлээд, ара таладань гараһан аад, һанаһанаа бэелүүлбэгүй. Найма хахад минутын үнгэржэ байха үедэ М. Чернов очко абажа, урагшаа дабшаба. Тэрэ нугаршагүй хүсэл эрмэлзэлтэй барилдаашан юм.

Нэгэдэхи дүхэригтэ амарһан Улаан-Үдын авиационно заводой слесарь, спортын мастер Александр Бардаханов Михаил Черновтой барилдахадаа, бүхы арга дүрэеэ харуулжа шадангүй, 2:3 тоотойгоор шүүгдэшоо.

74 килограмм. Энэ шэгнүүртэ үндэр нэрэ зэргэтэй барилдаашад олон юм. Эдэмнай хэд бэ гэбэл, Олимпиин наадануудай чемпион, дэлхэйн дүрбэ дахин чемпион, Европын оло дахин чемпион, дэлхэй дээрэ эрхим бүхэшүүлдэ барюулагдадаг «Алтан умэдхэл» гэһэн тусхай шанда хүртэгшэ Арсен Фадзаев (Владикавказ), Олимпиин наадануудта мүнгэн медаляар шагнагдагша, дэлхэйн чемпион, Европын хэдэн дахин чемпион Адлан Вараев (Грозный), уласхоорондын классай спортын мастернууд Насыр Гаджиханов, Исагаджи Гаджиев, Гамзат Хазамов (бултадаа Махачкалаһаа), Сагид Катиновасов (Московско область) гэгшэд болоно.

А. Фадзаев Фрунзиһаа ерэһэн спортын мастер Чинарбек Изабековтэй уулзахадаа, нилээд удаан саг соо очко абажа шадабагүй. Энэньшье ойлгосотой һэн. Юуб гэбэл, Чинарбек хадаа залуушуулай дундаһаа дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлһэн, ехэ ерээдүйтэй спортсмен мүн. Тиигэжэ 0:4 тоотойгоор шүүгдэшье һаа, залуу барилдаашан ехэ һургаал абаа байха гэжэ һанагдана. Хоёрдохи дүхэригтэ А. Фадзаев С. Катиновасовтай тулалдаа. Эндэ Фадзаев мүн лэ бүхы арга хабаяа гаргангүй, түгэсхэлэй уулзалгануудта хүсэ шадалаа нөөсэлнэ гү гэжэ һанахаар.

28 наһатай Адлан Вараев мүн лэ залуу спортсмен Георгий Иванишвилитэй (Тбилиси) уулзаба. Нёдондо жэл залуушуулай дундаһаа СССР-эй чемпион болоһон 19-тэй атлет Г. Иванишвили түрүүшээр мүхөөгөө үгтэбэгүй. Саашадаа тэрэнэй зарим тэды эсэжэ, алдуу гаргахадань, Вараев илалта түйлаба. Н. Гаджиханов, И. Гаджиев, А. Бадалов (Грозный) гэгшэд энэ шэгнүүртэ алтан медаляар шагнагдахын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлһээр.

90 килограмм. Энэ шэгнүүртэ залуушуул илангаяа һайн һорилго бэлэдхэлтэй юм. Тиигэжэ тэдэнэр гаһар хүсэтэй, дүршэл ехэтэй хэдэн бүхэшүүлые бүдэрүүлээ. Хоёрдохи дүхэригтэ уласхоорондын классай спортын мастернууд Абек Бисултанов (Грозный), Шамил Абдурахманов (Минск) гэгшэдэй уулзалга илангаяа һонирхолтойгоор хүлеэгдээ һэн. Тэд тэнсүү тэмсэл болобогүй. Бисултанов булюу байжа, спортдо дуратайшуулай зүгһөө альга ташалгаар үгтэгдэбэ.

Арзамас хотын 20-той спортын мастер Сергей Ковалевский онсо өөрын арга дүрэтэй, хүдэр шамбай бэетэй барилдаашан юм. Тэрэ спортын мастер Оганес Закарянине (Ереван) 9:3 тоотойгоор шүүжэ ябатараа, уулзалгын дүүрэтэр хэдэн секундын үлөөд байхада, нүгөөдэез нюргалдуулан унагааба. СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй барилдаашан, уласхоорондын классай спортын мастер Дзамбулат Тедеев (Москва), Петр Коваль (Кишинёв) гэгшэд яһала һайн бэлдалтай.

130 хүрэтэр килограмм. Хүндэ шэгнүүртэ 14 барилдаашан сугларанхай. Жэзрэб таталга һохорлиг гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Нютагаймнай хүбүүн спортын мастер Игорь Тютрин нэгэдэхи дүхэригтэ манай ороной абарга бүхэ Давид Гобеджишвилитэй (Тбилиси) уулзажа, юушье хэжэ шадангүй шүүгдэшоо. Удаань эдиршүүлэй дундаһаа СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө энэ жэлдэ үнгэрэгэдэһэн мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлһэн спортын мастер Жорик Кайсыновтай (Владикавказ) манай барилдаашан уулзахадаа, мүн лэ һулаар барилдажа, диилдэшэбэ.

Хүндэ шэгнүүртэ Олимпиин наадануудай чемпион, дэлхэйн ба Европын чемпион, дэлхэйн Кубогта хүртэгшэ Д. Гобеджишвили, уласхоорондын классай спортын мастернууд А. Шумилин, О. Наниев, А. Медведь болон бусад илангаяа һайнаар мүрысэнэ.

Энэ үдэрэй түгэсхэлдэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ СССР-эй суглуулагдамал командын ахамад тренер И. С. Ярыгин хоёр үдэрэй дүнгүүдые согсолходоо, манай ороной бэлигтэй бэрхэ барилдаашадай һуралсал һорилгодо ушаржа байһан дутуу дунданүүдые элирүүлһэн, һайн талаяа харуулһан залуу атледүүдые дурдаһан байгаа. Тиихэдээ 52 болон 130 килограммай шэгнүүрнүүдтэ гол анхаралаа хандуулба. Түрүүшын шэгнүүртэ Б. Умаханов, С. Замбалов, А. Агаев, харин хоёрдохи шэгнүүртэнь Д. Гобеджешвили, А. Шумилин, А. Медведь гэгшэдые онсолон тэмдэглээ.

Судьянарай шиидхэбэринүүдтэ шүүмжэлхы ёһоор хандаба. Алдуу гаргажа болохогүй гэжэ зааһан байха юм.

Үсэгэлдэр 48, 57, 68, 82 болон 100 килограммай шэгнүүрнүүдтэ СССР-эй чемпионууд тодорбо. Мүнөөдэр түгэсхэлэй мүрысөөн үглөөнэй 10 часта эхилжэ, бусад табан шэгнүүртэ — 52, 62, 74, 90 ба 130 килограмм — ороной эрхим бүхэшүүлые элирүүлхэл.

Б.-М. ЖИГЖИТОВ,
Б. ЦЫРЕМПИЛОВ,
манай тусхай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: шанга тулалдаанай үе; манай республикын барилдаашад Борис Будаев, Андрей Матюнов (зүүн гарһаа) добтолжо байна.

В. ПЛУТТЫН фото.

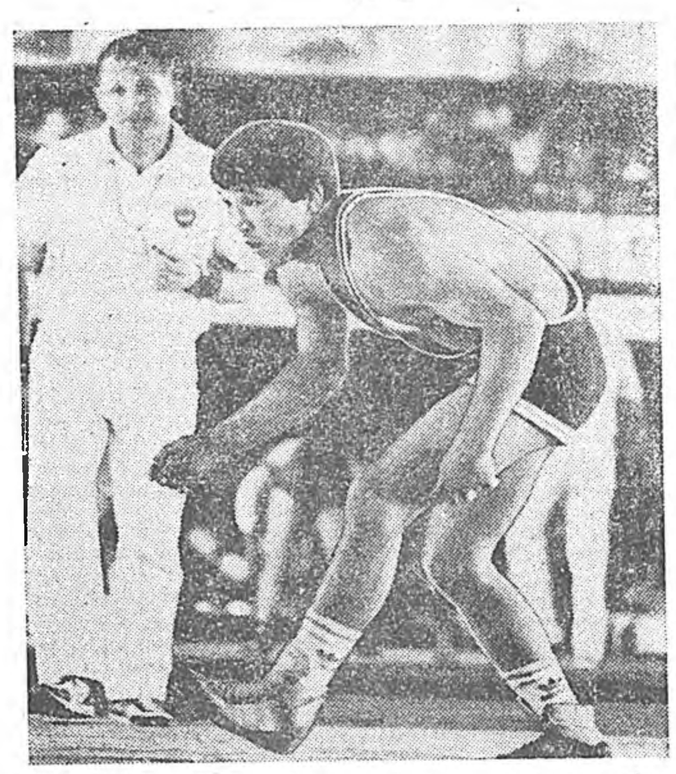

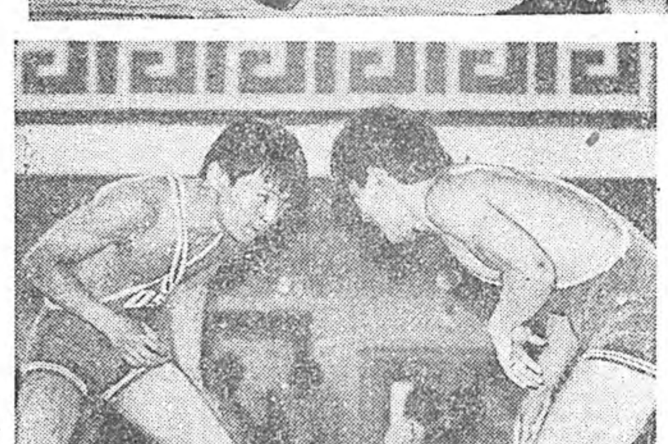

ТЕЛЕВИДЕНИ

ИЮНИИН 18-һаа 23 ХҮРЭТЭР

ПОНЕДЕЛЬНИК, 18

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35— Мультфильм. 9.45 «Зогсыш, агшан зуура». 10.15 — Футболоор дэлхэйн чемпионат. Бельгиин ба Уругвайн суглуулагдамал командануд. 11.15—«Война»—6 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 12.30— Хүүгэдтэ дамжуулга. 13.30— Время (14.10 хүрэтэр). 17.30— Время. 18.00— Футболоор дэлхэйн чемпионат. Бельгиин ба Уругвайн суглуулагдамал командануд. 20.15— Баримтата фильм. 20.35— Политическэ темэдэ хөөрэлдөөн. 21.05— Бидэ ба экономико. 21.50—«Война»—6 серитэй уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 23.00— Время. 23.30— Мэдээсэлнүүд. Соносхолнууд. 23.35 — П. И. Чайкоскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын IX конкурсдо. 23.55— Дахин Маяковский тухай. 00.15— Ехэшүүлдэ мультфильм. 00.25— Шэнэ һонин. 03.45 — Футболоор дэлхэйн чемпионат Камерунай ба СССР-эй суглуулагдамал командануд.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15— Футболоор дэлхэйн чемпионат. Урда Корейн ба Испаниин суглуулагдамал командануд. 10.15 — «По ту сторону цирка»— баримтата фильм. УЛАА... 18.00— Киноочерк. 18... Усович «Принцесса на... не». Үхибүүдтэ опер... Байгал. 19.05— Яхадай хатарай ансамблиин 1-дэхи хубинь. 19.50— ехэ найр — Сурхарбаан... рядаар). 20.35— Соносх... МОСКВА. 20.50— РСФ... то городуудай телест... Челябинскын дамжуулг... —«Амгалан нойрсогты, шуул!» 21.35— Уран... Ю. Селиверстовай бу... 22.55— Мэдээсэлнүүд, холнууд. 23.00— Время... — Н. В. Гоголиин зох... «Нос».

ВТОРНИК, 19

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—«Война»—6 серитэй уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 10.40— Эрхүүгэй уран зохёолшодой бүтээлнүүд. 11.15 — Футболоор дэлхэйн чемпионат. Камерунай ба СССР-эй суглуулагдамал командануд. 13.30— Время. 14.10 — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветерануудай хоорой концерт. 14.55— Россин партийна конференциин нээгдэлгэ. 17.30— Время. 18.00 — Футболоор дэлхэйн чемпионат. Камерунай ба СССР-эй суглуулагдамал командануд. 20.15 — Футболоор дэлхэйн чемпионат. Аргентинын ба Румыниин суглуулагдамал командануд. 21.15—«Харгын аюулгүй байдалые сахиха». 21.45—«Война» —6 серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи сери. 23.00— Время. 23.30— Шухала асуудалаар хөөрэлдөөн. 23.40— П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын IX конкурсдо. 24.00 — «Москва — Брюссель» гэһэн хүүргэ. 00.30— Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.15— Футболоор дэлхэйн чемпионат. Аргентинын ба Румыниин суглуулагдамал командануд. 10.15—«Харгын аюулгүй байдалые сахиха». 10.20— Ород дуунууд ба романснууд. 14.55— Россин партийна конференциин нээгдэлгэ. УЛААН-ҮДЭ. 17.00— Дамжуулгануудай программа. 17.05—«Вторая жизнь старого фото» — баримтата фильм. 17.35—«Түрэлхи хэлэеэ шудалнабди» (буряадаар). 18.15 — Шэнэ һонин. 18.35— Яхадай Гүрэнэй хатарай ансамблиин концерт. 19.05— Байгал. 19.25 —«Зүүн Сибирь»— ...нал. 19.35—«Барилгаша... грамма. 20.15—«Байгал... нэхи газар дээрэ. ... дэхи СПТУ-гай соносх... МОСКВА. 21.00 — ... нойрсогты, багашуул!» «Лиесма» хатарха. 21.4... ховэдэ музей байха ... градай телестудии ... жуулга. 22.00— П. И. ... скиин нэрэмжэтэ улас... дын IX конкурсдо. 23.0... мя. 23.30— Арадай ... нууд. 23.45— Футболоо... хэйн чемпионат. ФРГ-... Колумбиин суглуулагд... манданууд.

СРЕДА, 20

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35— Молдавиин хүгжэмтэ фольклорой концерт. 10.15 — Футболоор дэлхэйн чемпионат. Австралиин ба США-гай суглуулагдамал командануд. 11.15—«Война»—6 серитэй уран һайханай фильм. 12.30— Хүүгэдтэ дамжуулга. 13.30— Время. (14.10— хүрэтэр). 17.30 — Время. 18.00— Футболоор дэлхэйн чемпионат. Италиин ба Чехословакиин суглуулагдамал командануд. 20.15 — Крис Кельми дуулаха. 20.30—«Хүн ба хуули». 21.45—«Война»—6 серитэй уран һайханай фильм. 4-дэхи сери. 23.00—Время. 23.30—Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд. 23.35—Шухала асуудалаар хөөрэлдөөн. 23.45— П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын IX конкурсдо. 00.05—Мюзиклнүүд, мюзиклнүүд... 00.35—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Футболоор дэлхэйн чемпионат. Югославиин ба Арабай Нэгэдэмэл эмирадуудай суглуулагдамал командануд. 10.15—«Сибирский маневр»—баримтата фильм. (Эрхүү). 10.45—«Паломники» — баримтата фильм. 11.15—Футболоор дэлхэйн чемпионат, Италиин ба ...словакиин суглуулагдамал командануд. УЛААН-ҮДЭ... —«Улаан, шара, ...» 19.05—Байгал. 19.25—... таг». 20.05—«Микрофо... дэлгэгдэбэ». 20.45— ... совхоз-техникумэй соно... нууд. МОСКВА. 21.00— ... лан нойрсогты, ... 21.15—Россин партийн... ференци дээрэ.

ЧЕТВЕРГ, 21

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.30—Эрдэмэй һонин. 10.15—Футболоор дэлхэйн чемпионат, Бразилиин ба Шотландиин суглуулагдамал командануд. 11.15—«Война»— 6 серитэй уран һайханай фильм. 4-дэхи сери. 13.30— Время. (14.10 хүрэтэр). 17.30— Время. 18.00—Футболоор дэлхэйн чемпионат. Бразилиин ба Шотландиин суглуулагдамал командануд. 20.15—«16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда» гэһэн дамжуулгын хабсаргалта. 21.50—«Война»— 6 серитэй уран һайханай фильм, 5-дахи сери. 23.00— Время. 23.30—Шухала асуудалаар хөөрэлдөөн. П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын IX конкурс дээрэ. 24.00— Хабартаа Венэдэ. И. Штраус. 00.30—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15— Футболоор дэлхэйн чемпионат, Швециин ба Коста-Рикын суглуулагдамал командануд. 10.15—«Долгая память»—үхибүүдтэ фильм. 1-дэхи сери. 11.20—«Үхибүүдтэ ангуудай гүлгэд тухай». УЛААН-ҮДЭ. 18.00—Шэнэ һонин (буряадаар). 18.20—«Уулзалга». Этигэл найдалай телефон. 18.40—Мухар-Шэбэрэй районой Хушуун-Үзүүр... ной ажаһуугшад тухай... рөөн. 19.40—Байгал. ... «Парти ба общество». ... 10-дахи ба 15-дахи СПТУ... дай соносхолнууд. МО... 21.00—«Амгалан нойр... багашуул!» 21.15—Росси... тийна конференци ... 23.45—Футболоор ... чемпионат, Бельгиин ба ... ниин суглуулагдамал ... дануд. һүүлээрнь— ... партийна конференци ...

ПЯТНИЦА, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.30—Залуушуулай хоорнуудай концерт. 10.15—Футболоор дэлхэйн чемпионат. Англиин ба Египедэй суглуулагдамал командануд. 10.15 —«Война»—6 серитэй уран һайханай фильм. 5-дахи сери. 12.30—«Илагшад». 13.30— Время (14.10 хүрэтэр). 17.50— Время. 18.00—Футболоор дэлхэйн чемпионат. Ирландиин ба Голландиин суглуулагдамал командануд. 20.15—«Дуу һанажа аба». Ехэшүүлдэ ба үхибүүдтэ дамжуулга. 20.30— Мультфильм. 20.50—«Песни Тиссы». Хүгжэмтэ фильм. 21.05—Баримтата фильм. 21.50 —«Война»—6 серитэй уран һайханай фильм. 5-дахи сери. 23.00—Время. 23.30—Шухала асуудалаар хөөрэлдөөн. 23.40 — П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын IX конкурсдо. 24.00—«Хаана, хэзээ юун болооб?». 00.45—«Хараа болол». 02.15—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Футболоор дэлхэйн чемпионат, Урда Корейн ба Уругвайн суглуулагдамал командануд. 10.15— «Долгая память»—үхибүүдтэ фильм. 11.20—Фут... дэлхэйн чемпионат. ... днин ба Голландиин ... лагдамал командануд. У... УДЭ. 19.00—«Ералаш»... «Халаан»—тележурнал (бу... даар). 19.45—Бурядай ... һониннууд. 20.45—Соно... нууд. МОСКВА. 21.00— ... лан нойрсогты, ... 21.15—Россин партийна ко... ренци дээрэ.

СУББОТО, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута», 9.35—«Эжы, аба, бидэ гурбан». 10.05—«Наадыш, гармонь!» 10.45—«Война»—6 серитэй уран һайханай фильм. 6-дахи сери. 11.55—«Бүрда модон» дурадхана... 12.25—Худалдаа наймаанай һонин. 12.55 —Эрдэм дэлгэрүүлгын киногой шэнжэлэл. 13.55—Н. Губенкын фильмүүд. «Пришел солдат с фронта». 15.25—Харгшадай гүйлтаар уран зохёолшо Сергей Залыгинтай хөөрэлдөөн. 16.10—П. И. Чайковскиин романснуудые Дмитрий Хворостовский гүйсэдхэхэ. 16.40—«Когда в дом постучалась война»—баримтата фильм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадаһан Узбекистанай ажаһуугшад тухай. 17.35—П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын IX конкурсдо. 17.55—Политическэ асуудалаар хөөрэлдөөн. 18.55—Үхибүүдые хамгаалгын уласхоорондын үдэртэ Москвада үнгэргэгдэһэн үргэмжын ябуулга. 20.15—Уласхоорондын шэнжэлэл. 21.00—КВН-90. 23.00—Время. 23.30—Арадай аялга дуунууд. 23.45—Футболоор дэлхэйн чемпионат. 02.00—Һүниин тэнгэй урда ба һүүлээр. 03.45— Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—«Карусель» —уран һайханай фильм. 10.25 —«Крик»—баримтата фильм. 10.55—НБА-гай мэргэжэлтэ баскетболистнуудай дунда США-гай чемпионат. 11.55— «Танец героя». ССР Союзай ГАБТ-ын зүжэг. 14.15— ... дахи экологическа бай... хай. «Репортаж у края про... сти»—баримтата фильм ... хүү). 15.15—«Верх по лес... це»—баримтата фильм. 15... «Совет Росси»—видео... 17.55—Режиссер М. Литвяк... баримтата фильмүүд. «Трудные ребята». «До свидания, ...», «Есть такие пов... 18.55—М. Варфоломеев. ... тела птица розовая»— ... 19.55—П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын ... конкурсдо.

ПРАВДА БУРЯТИИ
Мүнөөдэрэй номерто

СССР-эй Верховно Соведэй хүдэлмэриеэ дүүргэһэн сессиин дүнгүүд тухай газетэ уншагшадтаа мэдээсэнэ. Россин Федерациин парламентда правительство бүридхэгдэнэ.

Буряадай областной комитедтэ КПСС-эй XXVIII съездын делегадуудтай республикын партийна организацинуудай секретарьнарай уулзалга болобо. Партида хубилган шэнэдхэлгын замууд тухай асуудал уулзалга дээрэ зүбшэгдэһэн байна.

«Дискуссионно трибунын» ээлжээтэ хуудаһанай материалнууд газетын хоёрдохи хуудаһанда толилогдобо. «Бидэнэр бултадаа политическэ олон ондоо һанамжа хэлэлгын, олон партийна байгууламжын оршон байдалда ажаһуунабди, хүдэлнэбди. Тиимэһээ партийна байгууламжанууд ямар байха ёһотойб, бидэнэр хайшаагаар хүдэлхэ болоно гээшэбибди, партиин райкомуудай, горкомуудай, обкомуудай нэрэ хүндэ яажа дээшэлүүлхэб гэһэн асуудалнууд зүб лэ табигдана гээшэ. Хэрбээ урдань тэдэнэй уялга, эрхэ болон ажал ябуулгын хэмжэрэ партиин ЦК-гай тодорхойлдог байгаа һаань, мүнөө тад ондоо байдал тогтонхой. Хубилган шэнэдхэлгын үе сагта партийна эхин организацинууд, юрын коммунистнууд эдэбхи үүсхэл гаргаха ёһотой». Эдэ бүгэдэ тухай ямар һанамжатай байһан тухайгаа педагогикын эрдэмэй доктор, республикын эрдэмэй габьяата ажал ябуулагша, коммунист Г. Молонов бодомжолно.

«Хүндэ гашуудал ушараа. Хэн туһалхаб?» гэжэ гаршагтай Ехэ-Хүдэриин дунда һургуулиин багша Сампиловагай бэшэг номерто толилогдоо.

Мүнөөдэр—Медицинын хүдэлмэрилэгшын үдэр. «Хотын шууяанһаа холо» гэжэ гаршагтай статья соо хүдөөгэй больница тухай врач В. Куделя хөөрэнэ.

Сэнхир экран

МЕДИЦИНЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—«Бултанай эрхилхэ спорт». 9.15— Ритмическэ гимнастика. 9.45—«Спортлотогой» тираж. 10.00— Эртэ үглөөнһөө. 11.00—«Эсэгэ ороондоо алба хэнэб». 12.00— Үглөөнэй энеэдэ зугаанай программа. 12.30—«Аяншалагшадай клуб». 13.30—«Хүгжэмтэ киоск». 14.00— Хүдөөгэй ажалшадта дамжуулга 15.15— Симфоническа хүгжэмэй концерт. 15.45—«Приключения Буратино»— үхибүүдтэ фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 18.00— Футболоор дэлхэйн чемпионат. Англиин ба Голландиин суглуулагдамал командануд. 20.15 —«В честь танца»— фильм-концерт. 21.00— СССР-эй арадай депутат С. Б. Станкевич. 21.45—«Война» — 6 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 23.00— Время. 23.30— «Хэтэдээ мүнхэ зүйлнүүд тухай бодолнууд». 23.45— Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ. «Элүүр энхэ байлга» программа. 01.00—«Весела была ночь»— уран һайха... лицистическэ фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРА...

МОСКВА. 9.00— ... да зогсогты. 9.20— М... хүгжэмтэ фольклорой ... 10.00— Манай студид... квартет». 10.15—«Г... программа. 11.15—Ф... дэлхэйн чемпионат. ... ба Шотландиин су... мал командануд. ... Мультфильм. 12.30— ... лагшадай клуб». 13.3... ствием установлен... һайханай фильм. 15.0... фильм. 15.15—«Сов... — видеоканал. УЛ... 17.00— Дүрэ буляалд... рилдаагаар СССР-эй ... чемпионадһаа репор... СКВА. 21.00—«Амга... согты, багашуул!» 2... гарита Суворова дуу... — Мэдээсэлнүүд, ... нууд. 21.45—П. И. Ч... нэрэтэй холбоотой ... дархи газарнууд тух... Урданай аялга һайха... 23.00— Время. 23.4... лоор дэлхэйн чемп... педэй ба Ирландиин ... дамал командануд.

Редакторай о...
Ц. Б. ЦЫРЕНДО...

Кино, театрнууд

Театр оперы и балета (Гастроли Красноярского театра муз. комедии)
«Сказка о Буратино и коварной Бабе-Яге»— в 10, 12, «Чао, мадонна!»— в 19.

«Дружба»
«Кавказская пленница, или Новые приключения Шурика»— в 10, «Черная роза — эмблема печали, красная роза — эмблема любви» (2 с.)— в 15, 20-50, «В городе Сочи темные ночи» (2 с.)— в 12, 18-10.

«Прогресс»
Красный зал —«Авария» — дочь мента»— в 9-30, 11-30, 13-30, 15-30, 17-30, 19-30, 21-30.
Зеленый зал —«Тандем»— в 10, 13-20, мультфильмы — в 11-50, «Имя розы» ... 15-20, 18-10, 20-40.

«Родина»
«Да здравствует ... 10, 16-30, «Имя р... — в 11-20, 14, 18-1...

«Октябрь»
«Несуразные кани... 40, 14, «В городе С... ночи» (2 с.)— в ... 18-10, 20-30.

«Восток»
«Дай лапу, дру... «Авария»— дочь м... 17, 19, 21.

«Байкал»
«Я уже не боюс... «Месть и закон» (... 30, 21.

НАШ АДРЕС: 670000, УЛАН-УДЭ ул. Каландаришвили, 23.

Телефоны редакции: редактор—2-50-96, приемная —2-54-54, зам. редактора —2-68-08, зам. редактора —2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат —2-66-76; отделы: партийной жизни и пропаганды —2-60-91, 2-56-23; промышленности и строительства—2-61-35, агропромышленный—2-64-36, 2-63-86; советского строительства и быта—2-69-58; культуры и школ—2-60-21, 2-57-63; информации —2-34-05; переводов —2-54-93; писем и селькоров —2-67-81; корректорская —2-33-61; выпускающие —2-35-95; собственные корреспонденты: п. Баргузин —91-1-44, г. Северобайкальск —35-73, п. Хоринск —55-6-99, г. Закаменск —31-61, п. Кырен —91-9-79, п. Агинское—3-40-69. Директор издательства—2-37-32, бухгалтерия —2-33-77, вахта —2-56-62.

Газета выходит 300 раз в год. Объем 2 п. л. Индекс подписки газеты 50901.

Газета отпечатана республиканской типографией Госкомиздата Бурятской АССР. Директор 2-40-45. Н-00410. Заказ 139.